

12

maanden in beweging

Activiteitenoverzicht 2012

Inhoud

P. 4-7 "Intern ondernemerschap is ons doel"

P. 8-9 MIJLPALEN VAN 2012

P. 10-11 2012 IN BEELD
Waalse Krook: startschot voor gloednieuw Gents stadsdeel

P. 12-15 Materialenprogramma trekt groene kringlooeconomie op gang

P. 16-17 2012 IN BEELD
BK Wielrennen en OVAM afvalarm naar de finish

P. 18-20 Het Vlarema is van kracht: 10 belangrijke wijzigingen

P. 21-23 "Voedselverlies moeten we over de hele keten aanpakken"

P. 24-25 Nieuwe materialenmethodiek voor gebouwen

Colofon

Hoofdredacteur en verantwoordelijk uitgever: Jan Verheyen

Redactieraad: Patriek Casier,
Sofie De Keyser, Els De Picker,
Els Gommeren, Willy Sarlee,
Els Van Camp, Anne Vandeputte

Concept, copywriting en vormgeving:
Pantarein

Fotografie: Jan Caudron, RCR Aranda
Pigem, OVAM, CityChlor, Shutterstock,
King George, Stefanie Holvoet,
Materialise, Pars Pro Toto, IOK Afval-
beheer, Shutterstock-Portokalis,
iStock, Studio Peter Van Riet, Stad
Kortrijk, Stad Duffel, LDV United,
Studio Brussel

Papier: cover: macosilk 300 g FSC Mix
(FSC-QGS-CO6-004006), binnenwerk:
macosilk 135 g FSC Mix

Wettelijk depotnummer: D/2013/5024/07

OVAM, Stationsstraat 110, 2800 Mechelen

P. 26-27

2012 IN BEELD

Ecodesign Awards 2012

P. 28-31

Samenwerkingsverbanden met steden en gemeenten op kruissnelheid

P. 32-35

2012 luidt 'saneren 2.0' in

P. 36-37

2012 IN BEELD

Vuilnisbak wordt even wifi-hotspot

P. 38-40

Grensoverschrijdend samenwerken

P. 41-43

"Online bodeminformatie is de standaard"

P. 44-45

2012 IN BEELD

Studio Brussel Recycle!

P. 46-59

OVAM in cijfers

De directieraad van de OVAM (v.l.n.r.):
Danny Wille, Eddy Van Dyck, Ann
Cuyckens (nieuw afdelingshoofd IVS
sinds 1 juni 2012), Henny De Baets,
Luc Vanacker, Rudy Meeus en Herman
Gobel

→ “Intern ondernemerschap is ons doel”

Hoe kan de OVAM slimmer, efficiënter en effectiever werken? In een proefproject gaat de OVAM na hoe ‘het nieuwe werken’ de dienstverlening aan de burger én de motivatie van haar medewerkers kan aanscherpen. “We willen van onze medewerkers ondernemers maken”, zo verwoordt administrateur-generaal Henny De Baets het.

‘Het nieuwe werken’ is een modebegrip in HR-land. Het is een verzamelnaam voor manieren en methodes om slimmer, efficiënter en effectiever te werken. Experimenteren met flexibele kantoren en nieuwe technologieën, maar ook met nieuwe vormen van samenwerking en leidinggeven: minder hiërarchie, meer eigen verantwoordelijkheid, meer delegeren en meer overlaten aan de eigen creativiteit en oplossingsgerichtheid van medewerkers.

101 ideeën voor een wendbare organisatie: de OVAM gaat de uitdaging aan om ze ook écht toe te passen.

“De teamverantwoordelijken zijn echte coaches: zij zorgen ervoor dat elk team de verantwoordelijkheid neemt om zijn doelstellingen te behalen.”

Het afgelopen jaar heeft de OVAM het IMPACT-traject op de rails gezet, voluit het ‘Inspirerend Model voor Prestaties ontwikkelen en opvolgen, Anders werken en Competentie- en talentmanagement’. Wat houdt dat model precies in?

Henny De Baets: “Centraal in het IMPACT-traject staat een beter management van competenties, talenten en prestaties. Dat willen we bereiken door planning en opvolging voortaan te organiseren op het niveau van teams met een hoge graad van autonomie. Elk team krijgt duidelijke, meetbare doelstellingen en de teamleden zijn samen verantwoordelijk voor het behalen van die doelen. De competenties die binnen het team moeten worden ontwikkeld, koppelen we aan de doelen en het teamwork.”

“Functioneringsgesprekken en evaluaties gebeuren niet langer individueel, maar wel in groep. Ook de

ontwikkelingsdoelen van het team worden open, in groep, besproken. Vanaf 2014 zal elk team ook zelf zijn doelstellingen formuleren. De teamleden worden niet meer jaarlijks individueel geëvalueerd, maar wel elke maand in teamverband. De teamverantwoordelijken zijn echte coaches: zij zorgen ervoor dat elk team de verantwoordelijkheid neemt om zijn doelstellingen te behalen.”

De afdelingen Bodembeheer en Interventies, verwijderingen en saneringen bijten de spits af. Het fonkelnieuwe HR-model wordt momenteel alleen in die afdelingen uitgetest. Vanwaar die keuze?

“Na een voorbereidingsperiode van een klein jaar hebben we begin 2013 de programma-aanpak ingevoerd in de afdelingen Bodembeheer en Interventies, verwijderingen en saneringen (IVS). Enerzijds was het, met de aanstelling van Ann Cuyckens in 2012 als nieuw afdelingshoofd van IVS, een goed moment om met dat traject van start te gaan. Anderzijds willen we met die aanpak natuurlijk ook onze strategische doelstellingen inzake bodembeheer en -sanering beter en sneller aanpakken.”

“Door gelijkaardige verontreinigingen gegroepeerd aan te pakken kunnen we nu kostenefficiënter en sneller saneren. Zo werkten we een totaalaanpak uit voor onder meer gassites, scholen en schadegevallen. Op die manier raken verontreinigingen sneller gesaneerd en dankzij de grootschalige aanpak valt het kostenplaatje ook nog lager uit. Minister Schauvliege kondigde die nieuwe manier van werken al aan in haar *Beleidsnota Leefmilieu en Natuur 2009-2014*. De programma-aanpak was een prima aanleiding om meteen ook een aantal nieuwe HR-methodieken uit te proberen.”

“Beide afdelingen zijn onze proeftuin voor het nieuwe werken met programmateams. Concreet maakt de hiërarchische structuur met twee diensthoofden plaats voor vijf teams, die rapporteren aan twee afdelingshoofden. Ook willen we onze beide bodemafdelingen beter laten samenwerken. De symbolische muur tussen de twee afdelingen breken we af door er een team tussen te plaatsen (zie organisatiestructuur p. 55).”

Henny De Baets, administrateur-generaal van de OVAM

“Bedrijven die aan sociale innovatie doen, presteren merklijk beter dan bedrijven zonder zulke vernieuwingen.”

U hebt altijd gezegd dat u het competentie- en talentmanagement binnen de OVAM beter wilt uitbouwen. Hoe past dat binnen het IMPACT-traject?

“Competentie- en talentmanagement is een cruciaal onderdeel van loopbaan- én organisatieontwikkeling. Het draait rond het in kaart brengen, ontwikkelen en inzetten van de competenties van medewerkers in functie van organisatiedoelen én persoonlijke interesses en ambities. Binnen het kader van de organisatiedoelen vertrekken we van de vaardigheden en interesses van onze medewerkers. Zo kunnen we samen veel gericht op zoek gaan naar de juiste functie en

de juiste plaats. Bij de selectie van de programma-verantwoordelijken en de teamleden zijn we uitgegaan van de vaardigheden van onze medewerkers.”

“Een model zoals IMPACT vergt ook andere vaardigheden van medewerkers, een andere manier van denken en werken. Een cultuuromslag binnen onze organisatie zal nodig zijn om van onze medewerkers interne ondernemers te maken. Resultaatgerichtheid, samenwerken, netwerken, innovatief vermogen, initiatief en durf worden enorm belangrijk. Onder begeleiding van een externe consultant tekenen we nu een cultuurtraject uit voor onze medewerkers.”

Wat verandert er op logistiek vlak?

“De nieuwe manier van werken vergt ook logistieke ondersteuning. Zo moeten mensen elkaar zoveel mogelijk kunnen ontmoeten en kennis en ervaring uitwisselen. Daarom hebben we de programma-teams in een groot landschapsbureau gehuisvest. Elk teamlid kan ook twee dagen per week thuiswerken. Andere vormen van ‘anders werken’, zoals flexibele kantoren, bestuderen we nog.”

“Competentie- en talentmanagement is een cruciaal onderdeel van loopbaan- én organisatieontwikkeling.”

Wat leren de eerste maanden ‘anders werken’?

“Het IMPACT-traject toont dat mensen vragende partij zijn om nieuwe uitdagingen aan te gaan en

verantwoordelijkheden op te nemen, en ze willen daar zelfs op afgerekend worden. De ervaring van de eerste maanden is ook dat mensen bereid zijn om mee na te denken over een nieuw beleid en mee te bouwen aan een nieuwe organisatie, op voorwaarde dat er naar hen geluisterd wordt en dat ze zelfstandig kunnen werken.”

Gaat u de nieuwe aanpak snel uitrollen in de andere OVAM-entiteiten?

“Wetenschappelijke studies tonen aan dat bedrijven die aan sociale innovatie doen, merkbaar beter presteren dan bedrijven zonder zulke vernieuwingen. Daar geloven we in; dit is dus zeker geen losstaand experiment. Zo moeten onze afdelingen onderling nóg beter samenwerken. Dan heb ik het niet alleen over onze beide bodemafdelingen, maar ook over een betere kruisbestuiving met de afdeling Afval- en Materialenbeheer. Een nieuw HR- en samenwerkingsmodel is dus zeker ook daar aan de orde.”

“Maar we gaan de nieuwe aanpak eerst grondig evalueren. Dit is niet alleen een proefproject voor de OVAM; ook binnen de Vlaamse overheid is het een primeur. Ik ben ervan overtuigd dat de hele OVAM én de rest van de Vlaamse overheid nog vruchten zullen plukken van de experimenten waar we vandaag energie in stoppen.”

“Medewerkers moeten elkaar zoveel mogelijk kunnen ontmoeten om kennis en ervaring uit te wisselen.”

→ Mijlpalen van 2012

Januari

- Lancering webloket bodemsaneringsdeskundigen
- Lancering OVAM Ecodesign.link
- Uitreiking OVAM Ecodesign Award PRO (p. 27)
- Eerste digitale bodemattesten (p. 41)
- Werksessie Landfill Mining en toekomst stortplaatsen (p. 34)
- Start Steunpunt Duurzaam Materialenbeheer (SuMMa)

Maart

- OVAM wordt eigenaar van Parmentier-site, gekoppeld aan protocol curatoren (p. 35)
- Start van de interdepartementale werkgroep biogebaseerde economie
- Vzw Plan C wordt zelfstandig
- Opstart bodemsaneringswerken 'Statiestraat' in Hemiksem
- Wereldwaterdag
- Uitreiking Groene Sleutel door BBL en Toerisme Vlaanderen, met OVAM als jurylid

Mei

- OVAM sluit eerste samenwerkingsverband met Kortrijk (p. 29)
- OVAM-samenwerkingsverband met Mechelen (p. 30)
- OVAM-samenwerkingsverband met Aalst (p. 31)
- Roadmap Resource Efficiency (EU-nieuws)
- Campagne 'Met belgerinkel naar de winkel' wordt gelanceerd
- Dag van de Fair Trade

Februari

- Vlaamse Regering keurt Vlarema goed (p. 18)
- Wijziging bemonsteringsprocedures CMA
- Europese Commissie 'Biobased Economy'
- Opstart bodemsaneringswerken 'De Wallen' in Zwijndrecht, samen met gemeente

April

- Regions for Recycling (p. 39)
- Start sanering woonzone op terrein van voormalige gasfabriek in Aalst
- Kennisuitwisselingsdag CityChlor (p. 38)
- Risico-inrichtingentool online beschikbaar (p. 43)

Juni

- Nieuwe Handleiding overdrachten
- Lancering Vlaams Materialenprogramma: actieprogramma duurzaam materialenbeheer, Plan C en SuMMa (p. 12)
- Start sanering woonzone op stortplaats Karel Van Wijnendaelelaan in Sint-Martens-Latem
- Ronde tafel Zwerfvuil
- Vlarema in werking (tarieven grondstofverklaringen)
- Kringspel wint award voor de afvalvermindering
- Internationale ViA-workshop
- Rio+20-top
- BK Wielrennen is ecologisch voorbeeldvent (p. 16)
- Ann Cuyckens volgt Eddy Wille op als afdelingshoofd IVS
- Compostmaand
- Bioweek
- Wereldmilieudag

Juli

- Lancering zwerfvuilmcampagne (p. 36)
- Ondertekening samenwerkingsverband met de Waalse Krook (p. 10)
- iMade (Fabriek van de Toekomst) schiet uit startblokken
- OVAM-samenwerkingsverband met Eeklo (p. 31)
- Pilootproject SYMBIOSE-platform gaat van start (p. 23)
- OVAM presenteert resultaten enquête consumentengedrag
- Goedkeuring Europese end-of-wastecriteria voor glas
- Opstart sanering bosterrein Sint-Theresiacollege in Kapelle-op-den-Bos

GEVONDEN
uniek gevouwen
colablikje

ZWERFVUIL IS NIET MEER VAN DEZE TIJD.

September

- Campagne 'Ik kies duurzaam' gaat van start
- Lancering hotspot + app zwerfvuilmcampagne (p. 36)
- Prototype materialenmethodiek gebouwelementen afgerond (p. 24)
- Goedkeuring Vlarebo wijziging bodemsaneringsorganisaties
- Opstart bodemsaneringswerken 'Van de Voorde' in Dendermonde
- Sing for the Climate + Clean Up the World
- Week van de Mobiliteit

November

- OVAM presenteert CO₂-calculator
- Voorstelling nieuwe regelgeving bedrijfsafvalstoffen + lancering campagne
- Lancering European Innovation Partnership on Raw Materials
- Start sanering woonzones Merelbeke
- Week van de Afvalvermindering (StuBru Recycle Day, Radio 2 in de Kringwinkel - in samenwerking met VRT) (p. 44)
- Klimaatop in Qatar
- Boekenbeurs is ecologisch voorbeeldevent
- Oprichting ENEC-netwerk
- Netwerkdag Plan C
- Publicatie Huishoudelijk afval

Augustus

- Start sanering Hanswijk/De Potterij (p. 33)
- Festival Crammerock is ecologisch voorbeeldevent
- Nieuwe AEEA-richtlijn treedt in werking
- Verwerving terrein 'Revos' in Hemiksem (protocol curatoren)
- Earth Overshoot Day

Oktober

- Start sanering woonzone Bellevue in Ledeborg
- Minister geeft startschot voor silobandenproject
- Workshop katalytisch eco-aankopen
- Studiedag voedselverlies: OVAM presenteert studie over voedselverlies (p. 21)
- Wereldvoedseldag
- Bijeenkomst SNOWMAN-netwerk met OVAM als voorzitter (p. 40)
- Uitreiking OVAM Ecodesign Award voor studenten
- Lancering i-Cleantech Vlaanderen
- Week van de Duurzame Ontwikkeling
- Workshop multiactorgovernance
- Transitiefestival in Gent
- Maand van de Energiebesparing
- OVAM-samenwerkingsverband met Duffel (p. 29)

December

- Uitreiking Groenevent Awards
- World Soil Day
- Slotevent pilootproject OVAM SIS Toolkit bij toonaangevende bedrijven
- Start sanering woonzone Mandelstraat en Leeuwerikenstraat-Merelsstraat in Ingelmunster
- Tweede principiële goedkeuring cofinanciering
- OVAM sluit overeenkomst met Tessenderlo Chemie rond uitvoering van beschrijvende bodemonderzoeken en bodemsanering

→ 2012 in beeld

Waalse Krook: startschot voor gloednieuw Gents stadsdeel

Uit de assen van een vroegere gasfabriek in het centrum van Gent herrijst binnenkort een nieuw stadsdeel. De Waalse Krook wordt een bruisend baken van kennis, cultuur en economie. Maar eerst moet de zwaar vervuilde site gesaneerd worden.

Een vervuild terrein van 3000 m² in hartje stad, dat is de Waalse Krook vandaag. Maar net die strategische ligging maakt de site zo veelbelovend voor economische ontwikkeling. Dat vonden ook de stad Gent, de Universiteit Gent, de provincie Oost-Vlaanderen en het Interdisciplinair Instituut voor Breedbandtechnologie (IBBT). Zij hebben samen de cvba Waalse Krook opgericht om de site nieuw leven in te blazen.

Tegen 2015 komt hier een nieuwe wijk met aantrekkelijke pleinen en kades, inspirerende architectuur, fiets- en voetgangersbruggen over de Schelde en verbindingen naar de binnenstad. Maar niet voordat de OVAM de grootschalige sanering heeft afgerond. Die werd zo goed mogelijk afgestemd op de nieuwe bestemming. Inge De Vrieze van de OVAM: “Voor de bouwput moet ongeveer 22.400 m³ aarde worden ontgraven. De afvoer van de verontreinigde grond zal vooral via het water verlopen. Omdat de verontreiniging grotendeels op dezelfde diepte zit, combineren we de sanering met de bouwwerken: zo moeten we maar één keer graven. De overlast is daardoor een stuk lager, de werken nemen minder tijd in beslag en we besparen kosten.”

Het is niet de eerste keer dat de OVAM een sanering afstemt op de herontwikkeling. “We passen dat principe van geïntegreerd saneren al jaren toe”, zegt Inge De Vrieze. “Dat vergt extra en intensief overleg vooraleer de werken kunnen starten. Maar zodra je van start kunt gaan, verloopt alles veel efficiënter.”

Het project rond de Waalse Krook onderneemt de OVAM samen met twee bouwheren: de cvba Waalse Krook – die instaat voor de herontwikkeling – en waterbedrijf TMWW, dat de openbare riolering zal verleggen. Eén aannemer zal de werken van de drie partijen coördineren om de hinder tot een minimum te beperken. Zo integreert dit project sanering en herontwikkeling én heeft het aandacht voor andere problemen zoals mobiliteit.

→ Materialenprogramma trekt groene kringlooeconomie op gang

In 2012 schoot het Vlaams Materialenprogramma uit de startblokken. Met dat actieplan engageren partners uit alle geledingen van de maatschappij zich om tegen 2020 een groene kringlooeconomie uit te bouwen, waarin materialen maximaal hergebruikt worden. Een mijlpaal, benadrukken Helen Versluys en Jorn Verbeeck, programmaleiders van het Vlaams Materialenprogramma.

De lancering van het Vlaams Materialenprogramma is een momentum. Waarom is dat programma zo belangrijk?

Helen Versluys: “Met het Vlaams Materialenprogramma engageerden 33 partijen uit overheid, industrie, kennisinstellingen en maatschappelijk middenveld zich om werk te maken van een groene kringlooeconomie. Die afspraken zijn heel concreet: de doelstellingen en tijdspaden liggen vast; de trekkers zijn aangeduid. Het is letterlijk duurzaam materialenbeheer in de praktijk.”

Jorn Verbeeck: “Het Vlaams Materialenprogramma bestaat uit drie pijlers: langetermijnvisie, onderzoek en actie. Het lerende netwerk Plan C scherpt de komende jaren de langetermijnvisie aan en toetst die aan de hand van experimenten. Binnen het Steunpunt Duurzaam Materialenbeheer (SuMMA) voeren universiteiten en

kennisinstellingen beleidsrelevant onderzoek: ze bestuderen hoe we de omslag naar een materiaalzuinige kringlooeconomie kunnen waarmaken. Het actieplan, de Agenda 2020 zeg maar, vertaalt visie en onderzoek in 45 concrete acties. Dat stappenplan is geen vaststaand gegeven. Als er nieuwe inzichten en noden rijzen, zullen we de prioriteiten waar nodig verleggen. Het is belangrijk dat we al doende leren en opties openhouden.”

Waarom moeten we radicaal anders omspringen met materialen?

Helen Versluys: “Materialen zijn letterlijk de bouwstenen van onze samenleving: we hebben ze nodig om onze economie te laten draaien, om te wonen, voedsel te kweken, te communiceren, reizen en ontspannen, maar ook om in onze gezondheidszorg te voorzien. Maar materialen

zijn eindig en de groeiende vraag jaagt de prijzen de hoogte in. Als we in Vlaanderen een robuuste economie met toekomstpotentieel willen, dan moeten we minder afhankelijk worden van grondstoffen met sterk schommelende prijzen uit het buitenland. Daarom moeten we materialen steeds opnieuw gebruiken. Die kringloopgedachte vergt een ommekeer in onze manier van leven, produceren en consumeren.”

Welke stappen zette Vlaanderen al in de richting van een duurzaam materialenbeheer?

Helen Versluys: “Een doorsnede van het Vlaamse landschap begin 2012 leerde ons dat er in verschillende sectoren al heel wat beweegt op het vlak van duurzaam materialenbeheer. Dat is goed nieuws. Maar de inspanningen om die complexe uitdaging aan te gaan zijn versnipperd; soms is er overlap tussen initiatieven of zijn er net lacunes, waarbij partners elkaar niet altijd vinden. Met het Vlaams Materialenprogramma bundelen overheid, industrie, kenniswereld en middenveld hun kennis en krachten. Ze zetten samen in op een handvol zorgvuldig gekozen prioriteiten. Dat is beter dan in verspreide slagorde te werken.”

Welke rol wil de OVAM spelen in het duurzame materialenbeheer?

Jorn Verbeeck: “Als trekker en coördinator van het ViA-thema Duurzaam Materialenbeheer gaan we resoluut voor een kringloopeconomie. Materiaalzuinig produceren en consumeren zijn prioritair. De OVAM wil die transitie richting geven en in goede banen leiden. We zorgen voor een breed gedragen en gedeelde publiek-private agenda en zien erop toe dat alle betrokken partijen mee op de kar springen.”

Welke partijen timmeren mee aan de groene kringloopeconomie?

Helen Versluys: “In 2012 zijn we erin geslaagd het Vlaams Materialenprogramma naambekendheid te geven in Vlaanderen. Op de ronde tafel in juni waren ruim driehonderd organisaties aanwezig. Dat zijn evenveel potentiële ambassadeurs voor het Vlaams Materialenprogramma. Twaalf organisaties – partneroverheden, belangrijke sectorfederaties, onderzoeksinstituten, een ngo – zijn vast lid van onze stuurgroep. Vele andere partners hebben zich uitdrukkelijk verbonden aan het Vlaams Materialenprogramma door actief mee te

Henny De Baets, administrateur-generaal van de OVAM (links), en Jan Turf, toenmalig voorzitter van de stuurgroep van het Vlaams Materialenprogramma (rechts), kijken toe hoe Karel Tobbyck, kabinetschef van Vlaams minister-president Kris Peeters (midden), het logo van Vlaanderen in Actie op de interactieve muur van het Vlaams Materialenprogramma kleeft.

Binnen Plan C wordt onder andere hard ingezet op iMADE. Dat is een project dat het potentieel van 3D-printing nagaat om materialen duurzamer te beheren.

werken aan de acties of te participeren binnen het SuMMa en Plan C. Die gedeelde verantwoordelijkheid is erg belangrijk. Duurzaam materialenbeheer is een complex thema. Meer nog dan het geval is voor afvalbeheer, heeft de OVAM niet alle kennis of instrumenten in handen om de omslag naar een kringlooeconomie te realiseren. Partnerschap is daarom cruciaal om de doelstellingen rond duurzaam materialenbeheer te realiseren.”

Hoe kwam het actieplan, de Agenda 2020, tot stand?

Jorn Verbeeck: “De 45 acties zijn het resultaat van een breed participatief proces. We werkten met een stuurgroep van zo’n twaalf organisaties uit verschillende hoeken van de maatschappij. Binnen dat forum werden ideeën en acties getoetst. Vervolgens legden de stuurgroepleden ze voor aan hun achterban. Het resultaat is doorleefd: we hebben nu een eerste uitwerking van een dynamisch actieprogramma waar een representatieve vertegenwoordiging van de maatschappij als een blok achter staat.”

Welke resultaten kan het Vlaams Materialenprogramma vandaag al voorleggen?

Helen Versluys: “De eerste concrete actie van het Vlaams Materialenprogramma ging al op 6 juni 2012 van start, de dag waarop 33 partners het actieplan voorstelden. Binnen dat actieplan kwam de OVAM SIS Toolkit tot stand, een praktische en overzichtelijke brainstormtool, die medewerkers uit alle afdelingen van een bedrijf uitdaagt om te zoeken hoe ze duurzamer kunnen werken. Ook de materialenmethodiek staat in de steigers. Daarmee kunnen we de milieu-impact van meer dan honderd gebouwelementen meten. Ten slotte werken overheid en industrie aan een SYMBIOSE-platform voor de uitwisseling van reststromen tussen bedrijven. De reststroom van het ene bedrijf wordt dan een

grondstof voor een ander bedrijf. In het kader van de bio-economie hebben we bijna alle betrokken partijen samengebracht om nutriëntenkringlopen te sluiten. In eerste instantie hebben we onze tanden vooral in het fosforvraagstuk gezet.”

Hoe kijkt men vanuit Europa naar het prille materialenmodel van Vlaanderen?

Jorn Verbeeck: “Resource Efficiency is een van de vlaggenscheppen binnen de EU 2020-strategie. En Vlaanderen creëerde mee het kader voor de Europese Resource Efficiency Roadmap, die ook de principes van duurzaam materialenbeheer bevat. In het inzamelen, sorteren, recycleren en verwerken van afvalstromen zijn we al voortrekker. De uitdaging is om dat ook in het nieuwe domein van materialenbeheer waar te maken, zowel in Vlaanderen als Europa.”

Wat brengt 2013?

Helen Versluys: “We werken verder aan de uitrol van de 45 acties uit het actieplan. Belangrijk is ook dat we gericht zoeken naar financiering, bij andere overheden en privépartners. Bovendien werken we samen met het Nieuw Industrieel Beleid, een van de andere grote maatschappelijke uitdagingen binnen ViA, aan een roadmap met langetermijn-doelstellingen en een set van betrouwbare indicatoren om te meten of we vooruitgang boeken. Het SuMMa komt in 2013 op volle kracht. Zo bouwen we sneller kennis op rond duurzaam materialenbeheer in Vlaanderen. Binnen Plan C wordt onder andere hard ingezet op iMADE. Dat is een project dat het potentieel van 3D-printing nagaat om materialen duurzamer te beheren. In het najaar van 2013 organiseren we een event, met het Vlaams Materialenprogramma als rode draad. Het doel: de geboekte resultaten breed delen en het programma ook bij een internationaal publiek introduceren.”

De drie pijlers van het Vlaams Materialenprogramma

Het ViA-thema Duurzaam Materialenbeheer krijgt vorm via drie pijlers, die elkaar versterken: Plan C, een actieprogramma en het Steunpunt Duurzaam Materialenbeheer.

1. Plan C: Vlaams Transitienetwerk Duurzaam Materialenbeheer

Plan C wil doorbraken in duurzaam materialenbeheer versnellen. De drie kernactiviteiten hiervoor zijn visievorming, het activeren van een lerend netwerk en het ondersteunen en versterken van transitie-experimenten. Nadat het enkele jaren onder de vlag van de OVAM opereerde, werd in 2012 de vzw Plan C opgericht als zelfstandige organisatie.

Meer info: www.plan-c.eu

2. Steunpunt Duurzaam Materialenbeheer (SuMMa): onderzoek

Het Steunpunt Duurzaam Materialenbeheer onderzoekt welke economische, beleidsmatige en maatschappelijke randvoorwaarden vervuld moeten zijn om de omslag naar een materiaalzuinige kringlooeconomie te realiseren.

Meer info: www.steunpuntsumma.be

3. Actieplan Agenda 2020: 9 hefboomen, 45 acties

Op een meer operationeel niveau voert een stuurgroep van publieke en private actoren het actieprogramma uit in een participatief proces. In een forum duidt en evalueert de stuurgroep het materialenvraagstuk. Dat moet de omslag naar een duurzaam materialenbeheer versnellen.

Meer info: www.vlaamsmaterialenprogramma.be

Discussieer mee op Twitter via [#VMP2020](https://twitter.com/VMP2020)

→ 2012 in beeld

BK Wielrennen en OVAM afvalarm naar de finish

Een voorbeeld van afvalarm materiaalgebruik. Zo roemde Vlaams minister van Leefmilieu Joke Schauvliege het Belgisch Kampioenschap Wielrennen op 24 juni in Geel. De stad Geel, IOK Afvalbeheer en de Koninklijke Belgische Wielrijdersbond (KBWB) engageerden zich om zoveel mogelijk afval te vermijden.

Zomerfestivals en -evenementen zijn al langer vertrouwd met afval- en milieu-maatregelen. Voor topsportevenementen is het echter vaak nog onontgonnen terrein. Maar wat thuis kan, kan ook op een massa-evenement, zo redeneerden de organisatoren van het BK Wielrennen.

De OVAM-eventscaan berekent de ecologische voetafdruk van een evenement en geeft tips om het beter te doen. De organisatoren van het BK Wielrennen gingen met die OVAM-eventscaan aan de slag. Met afvalpreventie als prioriteit werd het uitdelen van flyers en gadgets verboden. De vipdorpen gebruikten enkel herbruikbare borden en tafellinnen. Bovendien engageerden de standhouders zich om afval zoveel mogelijk te vermijden.

Het afval dat toch ontstond, werd maximaal selectief ingezameld. Alle parkings, stationsbuurten, toegangen tot het parcours, drank- en eetstanden en het wielerdorp werden uitgerust met afval-eilandjes.

Ook de renners werkten mee. Op drie plaatsen langs het parcours werden wegwerpzones ingericht, waar de renners verpakkingsafval konden weggoien. Vrijwillige 'ecoboys en ecogirls' zamelden het afval na afloop ijverig in. Uiteindelijk zorgden de inspanningen van de bezoekers én de renners ervoor dat het BK een afvalarm topsportevenement werd.

www.ovam.be/groenevent

→ **Het Vlarema is van kracht: 10 belangrijke wijzigingen**

Op 1 juni 2012 trad het nieuwe Vlarema in werking. Dat uitvoeringsbesluit vervangt het Vlarea en giet het nieuwbakken Materialendecreet in een heldere regelgeving. Tien belangrijke wijzigingen op een rij.

1. Bedrijven gaan hun afval nog beter inzamelen

Al meer dan tien jaar moeten bedrijven het overgrote deel van hun afvalstoffen selectief inzamelen. Maar vanaf 1 juli 2013 komen daar ook de plastic flessen en flacons, metalen verpakkingen en drankkartons (pmd) bij.

Het Vlarema voert nog een nieuwe verplichting in. Elk bedrijf moet vanaf 2013 een contract afsluiten met zijn inzamelaar van gemengd bedrijfsafval. Dat contract beschrijft alle afvalstoffen die in het bedrijf ontstaan en hoe ze gesorteerd moeten worden.

Om bedrijven te informeren over de nieuwe regels rond selectieve afvalinzameling lanceerde de OVAM eind 2012 een grootscheepse communicatiecampagne: via een website, tv-spot en advertenties kregen bedrijven alle info over de nakende veranderingen.

2. Producenten moeten afgedankte zonnepanelen aanvaarden

Sinds 1 januari 2013 verplicht het Vlarema producenten en invoerders van fotovoltaïsche zonnepanelen om afgedankte exemplaren terug te nemen en te recycleren.

In 2012 overlegde de OVAM met de sector over de preventie, selectieve inzameling en verwerking van afgedankte fotovoltaïsche panelen. De afspraken zullen vastgelegd worden in een milieubeleids-overeenkomst (MBO). Concreet gebeurt de inzameling via PV CYCLE, een Europees inzamel- en recyclageprogramma voor fotovoltaïsche zonnepanelen, dat in 2007 opgericht werd. Op zestien inzamelpunten in Vlaanderen kan men afgedankte zonnepanelen vandaag al gratis afleveren.

3. OVAM harmoniseert afvaltarieven van gemeenten

Gemeenten hanteren in Vlaanderen uiteenlopende systemen en tarieven voor huisvuilophaling. In sommige gemeenten betalen inwoners per kilogram afval, terwijl andere gemeenten kiezen voor een tarifiering via huisvuilzakken. Rudy Meeus van de OVAM: "Daardoor is afval duurder in de ene gemeente dan in de andere. Inwoners voelen zich ongelijk behandeld, wat leidt tot 'afvaltoerisme'. Om dat te ontmoedigen hebben we de gemeentelijke tarieven geharmoniseerd door minimum- en maximumtarieven voor huisvuil in te voeren."

De nieuwe tarieven gaan in op 1 juli 2013. Afvalstoffen zoals afgedankte elektronische apparaten die onder de aanvaardingsplicht vallen, kan men als vanouds gratis inleveren.

4. Beoordelingskader voor de omslag van afvalstoffen naar volwaardige grondstoffen

In een kringlooeconomie recycleren we afvalstoffen en gebruiken we zoveel mogelijk reststromen. Dat bespaart de inzet van primaire grondstoffen en is economisch aantrekkelijk. Materialen die klaar zijn om (opnieuw) gebruikt te worden in een bedrijf of voor bepaalde toepassingen, hoeven niet langer als afval beschouwd te worden; ze zijn 'end-of-waste'.

Het Vlarema bepaalt de specifieke milieu- en gebruiksvoorwaarden voor een groot aantal materiaalstromen. Daarmee legt het vast wanneer het label 'afval' mag worden verlaten. Soms is het verkrijgen van een 'grondstofverklaring' noodzakelijk. Er kunnen ook bijkomende eisen zijn rond de onafhankelijke certificering van materialen. Rudy Meeus: "We werken met een degelijk en duidelijk beoordelingskader, dat tegelijkertijd de zuiverheid en milieuveiligheid van gerecycleerde materialen garandeert."

5. Huisvuil zoveel mogelijk in land zelf verwerken

Huisvuil moet zoveel mogelijk verwerkt worden in het land waar het is ontstaan. Dat principe heet het zelfverzorgingsbeginsel en is verankerd in het Vlarema. Rudy Meeus: "Door het zelfverzorgingsbeginsel ontstaat er geen huisvuilcarrousel tussen

de lidstaten, omdat bepaalde landen een overcapaciteit aan verbrandingsovens hebben."

6. Groenafval moet Vlaamse bodem verrijken

Een groot deel van het groenafval dat in Vlaanderen ontstaat, vertrekt naar het buitenland voor verbranding in biomassacentrales. Daardoor is er in Vlaanderen te weinig groenafval voor de composteerinstallaties. Het Vlarema wil dat tegengaan en voert daarom een meldingsplicht in voor producenten van groenafval. Rudy Meeus: "Op die manier kunnen we de groenafvalstromen beter sturen en de biologische kringloop sluiten."

Dirk is goed bezig... of niet?

Ontdek de nieuwe wetgeving inzake bedrijfsafval op
www.ovam.be/sorteermeer

Vanaf 1 juli 2013 wordt ook de inzameling van pmd-afval voor bedrijven verplicht, net zoals een contract met een afvalinzamelaar voor het gemengde bedrijfsafval.

1700

7. Bedrijven mogen voortaan klein AEEA inzamelen zonder milieuvergunning

Tot voor kort werden er weinig afgedankte elektrische en elektronische apparaten kleiner dan 25 centimeter (klein AEEA) ingezameld, zoals afgedankte gsm's. Nochtans bevatten veel van die kleine toestellen gevaarlijke onderdelen of stoffen die een specifieke verwerking vereisen. In de toestellen zitten ook edele metalen en zeldzame aardmetalen, die als grondstof erg gegeerd zijn.

Om de inzameling van klein AEEA te stimuleren is de Vlarema-wetgeving op 1 januari 2013 aangepast. Naast producenten van AEEA kunnen ook bedrijven, scholen en verenigingen voortaan een inzamelpunt van klein AEEA organiseren, zonder dat hiervoor een milieuvergunning nodig is. Er zijn wel enkele voorwaarden. Zo mag een inzamelactie maar twee keer per jaar gedurende zeven dagen plaatsvinden en moet de bestemming van de afgedankte toestellen duidelijk zijn.

8. Vlaamse regeling rond scheepsafval gooit hoge ogen

Elke dag worden vijf miljoen afvalstukken overboord gegooid. Dat blijkt uit cijfers van het United Nations Environmental Programme (UNEP). In elke vierkante kilometer oceaan drijven naar schatting 13.000 stukken plastic. Voor de OVAM is de inzameling van scheepsafval al lang een prioriteit.

Het Vlarema geeft die aandacht een solide wettelijke basis. Elke haven moet een afvalbeheerplan opmaken, dat de inzameling en verwerking van het scheepsafval regelt. Daarin beschrijven de havenbedrijven hoe ze omgaan met scheepsafval. Elk schip dat in een Vlaamse haven aanmeert, moet een afvalbijdrage betalen aan het havenbedrijf. Levert het schip zijn afval af aan een zogenaamde havenontvangstinstallatie, dan geeft het havenbedrijf in ruil daarvoor een tegemoetkoming. Dank-

zij die incentive valt de afvalfactuur van het schip lager uit. Zo worden schepen aangemoedigd om hun scheepsafval aan wal achter te laten, in plaats van het in zee te gooien. En dat werkt: sinds de regeling in 2004 van kracht ging, verdrievoudigde de hoeveelheid ingezameld scheepsafval.

9. Oude silobanden niet langer een doorn in het oog

Landbouwers die hun activiteiten stopzetten, kunnen hun oude silobanden voor een zacht prijsje laten inzamelen. De landbouwer betaalt een derde van de factuur; de OVAM en Recytyre nemen de rest voor hun rekening.

10. OVAM gaat voor administratieve vereenvoudiging

De OVAM heeft in 2012 een aantal procedures en regels tegen het licht gehouden met het oog op administratieve vereenvoudiging. Zo hoeven professionele afvalinzamelaars en -vervoerders zich niet langer te laten erkennen door de OVAM. Ze kunnen zich voortaan in enkele muisklikken registreren via het webloket.

Bedrijven waren vroeger verplicht om allerlei aparte milieujaarverslagen in te vullen. Nu wordt alles geïntegreerd in een aangifte, het Integraal Milieujaarverslag (IMJV). Via die aangifte moet een selectie van bedrijven tweejaarlijks melden welke afvalstoffen door hun activiteiten ontstaan. Voor bedrijven die onder de 'Pollutant Release Transfer Register'- of PRTR-rapportageplicht vallen, blijft een jaarlijkse melding bestaan. Een bedrijf dat zijn aangifte niet op tijd opstuurt of niet correct invult, kan een administratieve boete krijgen. Vanaf 2013 zullen de bedrijven naast de geproduceerde afvalstoffen via het IMJV-loket ook kunnen rapporteren over de afgevoerde grondstoffen en de aangevoerde materiaalstromen.

→ “Voedselverlies moeten we over de hele keten aanpakken”

Jaarlijks ontstaat er in Vlaanderen ongeveer 2 miljoen ton voedselverlies en nevenstromen. Van die 2 miljoen ton wordt ongeveer 10 procent door de consument in de vuilnisbak gegooid. Hoe kunnen we voedselverliezen zoveel mogelijk voorkomen? In 2012 bracht de OVAM het voedselverlies in kaart, in overleg met de keten.

Hoeveel voedsel gaat er in Vlaanderen verloren?

Willy Sarlee van de OVAM: “Jaarlijks ontstaat er in Vlaanderen ongeveer 2 miljoen ton voedselverlies en nevenstromen. Ter vergelijking: in België wordt jaarlijks ongeveer 20 tot 25 miljoen ton voedsel geproduceerd door voedingsbedrijven. Ongeveer 75 procent daarvan wordt geproduceerd in Vlaanderen. De verliezen treden in elke schakel van de keten en nevenstromen op. In de landbouw en de voedingsindustrie ontstaan grote hoeveelheden onvermijdbare nevenstromen, die vaak worden hergebruikt, bijvoorbeeld in veevoeder. Bij de consument zelf belandt jaarlijks ongeveer 85.000 ton voedsel in het restafval. Als je daar het voedselafval in het gft-afval bijtelt, kom je aan 155.000 à 235.000 ton. De hoge cijfers over voedselverspil-

ling die in internationale rapporten en de media opduiken, kunnen dus niet zomaar geëxtrapoleerd worden naar Vlaanderen.”

Kris Roels van de Interdepartementale Werkgroep Voedselverlies van de Vlaamse overheid: “In elke schakel van de keten gaat voedsel verloren: door niet op tijd of onjuist te oogsten, bewaren, transporteren, bewerken, verkopen en consumeren. Dat er in de landbouw voedsel verloren gaat, heeft vooral te maken met natuurlijke factoren, zoals weersomstandigheden of ziekten. Dat heeft de landbouwer zelf nauwelijks in de hand. In de voedingsindustrie gaat vooral voedsel verloren bij het stoppen en herstarten van productielijnen en door fouten in de verpakking of tegen de koudeketen.”

Hoe vallen de relatief beperkte voedselverliezen in Vlaanderen te verklaren?

Willy Sarlee: “Dat we de voedselverliezen in Vlaanderen binnen de perken houden, is te danken aan de inspanningen van de hele keten: landbouw, voedingsindustrie, distributie, voedingsdiensten (zoals horeca) en huishoudens. De Vlaamse overheid legt al jaren resoluut de klemtoon op afvalpreventie. Dat werpt vandaag zijn vruchten af: elke inwoner produceert jaarlijks slechts 114 kilogram huisvuil. Met die cijfers is Vlaanderen de beste leerling van de Europese klas.”

Kris Roels: “De beperkte voedselverliezen hebben we ook aan ons performante landbouwsysteem te danken. Landbouwbedrijven investeren al jaren in een efficiëntere bedrijfsvoering. Dat is niet meer dan logisch: een landbouwer verdient niets aan het voedsel dat hij verliest.”

Hoe werd het voedselverlies in kaart gebracht?

Willy Sarlee: “In een eerste fase werd de voedselketen van productie tot consumptie ontleed. Voor elke schakel van de keten werden de pijnpunten en opportuniteiten blootgelegd. De onderzoekers zoomden in op vier thema’s: houdbaarheidsinformatie, verpakkingen, sociale distributie en productieuitval bij aardappelen, groenten en fruit.”

Hoe kunnen betere verpakkingen het voedselverlies helpen voorkomen?

Willy Sarlee: “De houdbaarheidsinformatie moet beter zichtbaar zijn op het product. Veel mensen kennen ook het verschil niet tussen ‘te gebruiken tot’ (TGT) en ‘ten minste houdbaar tot’ (THT). Daardoor gooien mensen nog eetbare voeding weg, zowel thuis als in de winkel. Ook voedselverpakkingen kunnen nog beter. Bij MAP-verpakkingen (*modified atmosphere packaging*) wordt er bijvoorbeeld een beschermende atmosfeer in de verpakking ingespoten. Zo is het product drie- tot viermaal langer houdbaar.”

Welke rol kunnen voedselbanken spelen?

Willy Sarlee: “Voedselbanken en sociale kruideniers spelen een cruciale rol bij het voorkomen van voedselverlies. Voedselbanken verdeelden vorig jaar ruim 13.000 ton voedsel; sociale kruideniers helpen duizenden mensen in veertien steden. Vooral op logistiek vlak is er nog veel mogelijk. Het transport en de logistieke koudeketen kan men

bijvoorbeeld verbeteren door koelwagens in te zetten.”

Kris Roels: “Als we het voedselverlies nog meer willen beperken, dan komen we er niet alleen met nog beter afgestelde machines of efficiëntere productiemethodes. Wel kunnen we grote winsten boeken door de nevenstromen zo nuttig mogelijk in te zetten. Dat gebeurt al volop. Denk maar aan groente- en aardappelresten die als veevoeder of bodemverbeteraar worden gebruikt.”

Welke initiatieven en samenwerkingen zijn vandaag al zichtbaar op het terrein?

Willy Sarlee: “In het kader van het project ‘Voedselverlies in ketenperspectief’ hebben we samen met de actoren uit de voedselsector een ketenoverleg opgestart. De OVAM zet dat overleg nu voort in het kader van de Interdepartementale Werkgroep Voedselverlies. Op regelmatige basis komt het ketenoverleg samen om te onderzoeken hoe we de schakels van de voedselvoorziening beter op elkaar kunnen afstemmen. Zo bekijken we met de sociale economie hoe het transport van de winkelpunten naar voedselbanken en sociale kruideniers beter kan. Dat intensieve overleg tussen alle stakeholders is cruciaal om de aanbevelingen uit het onderzoek om te zetten in de praktijk.”

Meer info? Download de studie *Voedselverlies in ketenperspectief* via www.ovam.be. Volg ook de werkzaamheden van de Interdepartementale Werkgroep Voedselverlies via www.vlaanderen.be/landbouw/voedselverlies.

Startschot voor bio-economie

Hoe kunnen we de omslag naar een bio-economie inzetten? Een beleidsoverschrijdende werkgroep van de Vlaamse Regering bracht vertegenwoordigers uit alle schakels van de keten rond de tafel. Het doel: samen een Vlaamse visie op bio-economie uitstippelen. Ook de OVAM werkt hieraan mee.

In een bio-economie zijn de bouwstenen voor materialen, chemische stoffen en energie afkomstig van hernieuwbare grondstoffen uit biomassa, in plaats van fossiele brandstoffen zoals aardolie of steenkool. Bio-energie krijg je door biomassa te verbranden, vergassen of vergisten: die processen wekken elektriciteit op. De meest voorkomende biomaterialen in Vlaanderen zijn vezelplaat en papier afkomstig uit de bosbouw. Dat blijkt uit het onderzoeksrapport *Hoe biobased is de Vlaamse economie* uit 2010, waarin de Universiteit Gent in opdracht van de Vlaamse overheid de bio-economie in Vlaanderen in kaart bracht.

De productie op basis van landbouwproducten staat nog in haar kinderschoenen. Wel werkt Vlaanderen aan de productie van biorubber en -vezels om die te gebruiken in sectoren zoals de auto-industrie, textielnijverheid, verpakkingsector, enzovoort. Een andere hoogwaardige toepassing van biomassa is de productie van biochemicaliën. In de Europese Unie is 8 procent van de chemische sector biogebaseerd. Ook in Vlaanderen gebeurt veel onderzoek naar de ontwikkeling van bioproducten en hun toepassingen. Vooral de chemische sector kijkt uit naar alternatieven voor de onzekere en uitputbare fossiele grondstoffen.

De OVAM heeft een gamma aan instrumenten ontwikkeld om de omslag naar een bio-economie te versnellen. In 2012 werd de biomassa-inventaris uitgebreid en geactualiseerd. Die inventaris brengt de hoeveelheid biomassa in Vlaanderen in kaart en tekent uit welke biomassastromen in aanmerking komen voor compostering, vergisting of verbranding. De inventaris voorspelt ook hoeveel biomassa we tegen 2020 kunnen valoriseren.

Ook het SYMBIOSE-platform verzekert de bio-economie van een solide basis. Binnen dat reststromenplatform kunnen vraag en aanbod van organische (en anorganische) stromen uitgewisseld worden. Voor het nuttig toepassen van organisch afval bestaat nog heel wat potentieel. Rudy Meeus van de OVAM: "Vandaag wordt nog heel wat ruw organisch afval op akkers gestrooid, hoewel dat niets bijdraagt tot de verbetering van de bodem. Bovendien is het verboden. Biomassa moet je beter eerst vergisten: dat levert biogas op en het digestaat kan gebruikt worden als bodemverbeteraar. Op die manier sluiten we de kringloop."

Nieuwe materialenmethodiek voor gebouwen

→ Hoe duurzaam is uw huis?

De huizen die we bewonen, de kantoren waar we werken, de sporthal waar we ons te pletter zweten ... ze hebben allemaal een impact op het milieu. Niet alleen verbruiken ze energie; ook de materialen waaruit ze zijn opgetrokken, hebben een ecologische voetafdruk. Maar hoe weten we hoe duurzaam bouwmaterialen echt zijn? Met de nieuwe bouwmaterialenmethodiek meten we straks de milieu-impact van meer dan honderd gebouwelementen.

Ramen uit hout of pvc, parket of laminaat, bakstenen of betonnen muren ... Bouwmaterialen bepalen makkelijk 10 tot 30 procent van de milieu-impact van een woning. Verstandig bouwen en wonen begint al in de ontwerpfase. Bouwproducenten en architecten moeten de milieu-impact van bouwmaterialen al in de ontwerpfase zoveel mogelijk beperken. Maar daarvoor moeten ze de totale impact van materialen in een specifieke bouwtoepassing met elkaar kunnen vergelijken.

Hoog tijd dus voor een goed meetinstrument, om met meer inzicht een duurzame beslissing te kunnen nemen. De OVAM gaf aan de Vlaamse Instelling voor Technologisch Onderzoek (VITO), de KU Leuven en het Wetenschappelijk en Technisch Centrum voor het Bouwbedrijf (WTCB) de opdracht om de milieu-impact van toegepaste materialen in de bouw te berekenen. Het onderzoek gebeurt via een gekwantificeerde methode op basis van een levenscyclusanalyse (LCA).

Verzuring, fijn stof en waterschaarste

De milieu-impact van een gebouw laat zich voelen op vele fronten: de klimaatverandering, verzuring van de bodem, waterverontreiniging, ozonaantasting, uitputting van de natuurlijke grondstoffen, fotochemische oxidantvorming, vermist, smogvorming, toxiciteit, vorming van fijn stof, landgebruik, waterschaarste. Al die 'milieu-impactcategorieën' werden in de materialenmethodiek opgenomen.

Meer Vlaams, meer Belgisch

Roos Servaes van de OVAM: "De bouwsector wil meer inzicht in de milieu-impact van materialen. Momenteel gebruikt de sector buitenlandse evaluatiemethodieken (NIBE, Green Guide to Specification), maar die zijn niet toereikend voor de Vlaamse of Belgische bouwscenario's. Transportafstanden, productiemethoden, de energiemix en grondstoffenvoorraden zijn vaak heel verschillend in het buitenland. Daarom zijn we met de Vlaamse en federale beleidsmakers en met alle betrokken stakeholders aan tafel gaan zitten. Samen hebben we de krijtlijnen uitgetekend om de milieu-impact te bepalen, vanaf de ontginning en productie tot het onderhoud én de afbraak van gebouwelementen."

Gebruiksvriendelijke tool voor architecten

Zodra de milieu-impact op bouwmaterialen berekend was, maakte VITO verdere berekeningen tot op gebouwelement. Het resultaat is een databank met milieuprofielen van 115 vaak voorkomende gebouwelementen: verschillende varianten van buitenmuren, dakstructuren, ramen, enzovoort. Philippe Van de Velde van de OVAM: "De bouwmaterialenmethodiek genereert heel wat inzichten voor de bouwsector, en is op maat van de Belgische situatie. We zijn nu druk bezig aan de ontwikkeling van een gebruiksvriendelijke tool, zodat architecten aan de slag kunnen voor hun eigen ontwerp. De belangrijkste verdienste van dit onderzoek is ongetwijfeld dat de methodiek in nauwe samenwerking met de bouwsector tot stand is gekomen. Doordat alle stakeholders mee aan tafel zaten, staat zowat iedereen erachter."

OVAM vertaalt duurzaam materialenbeheer naar de praktijk

Bouwactiviteiten zijn verantwoordelijk voor ongeveer 40 procent van de broeikasgasemissies en het grondstoffengebruik wereldwijd. Een duurzaam materialenbeheer in de bouw kan dan ook aanzienlijke milieuwinsten boeken.

Met het uitvoeringsplan 'Milieuverantwoord materialengebruik en afvalbeheer in de bouw' koos de Vlaamse Regering al in 2007 voor een gesloten kringloop. De materialenmethodiek is een van de projecten die nu in dat kader vorm krijgen.

Selectief slopen voor een betere recyclage

Daarnaast zet de OVAM ook al jaren in op selectief slopen. Wie een bedrijfsgebouw met een bouwvolume van meer dan 1000 m³ laat slopen of ontmantelen, is sinds 1 mei 2009 verplicht om vooraf een sloopinventaris op te maken van alle materialen die bij het slopen of ontmantelen zullen vrijkomen. Bij een selectieve sloop verwijdert de sloper eerst de gevaarlijke afvalstoffen zoals asbest. Ramen, deuren, hout- en dakwerk, leidingen, verlichting en nutsinstallaties en niet-dragende structuren zoals binnenmuren van gips of karton worden verwijderd vóór de sloop van het karkas. Dat heeft tal van voordelen. De afvalstoffen die vrijkomen, worden aan de bron gescheiden en dat vergemakkelijkt de milieuverantwoorde recyclage van materialen.

De OVAM heeft in 2012 een handleiding uitgewerkt voor het opstellen van een sloopinventaris. Die toont architecten en deskundigen hoe ze stap voor stap een slooanalyse van een gebouw kunnen opmaken. Daarnaast demonstreert de handleiding hoe de afvalstoffen die bij de sloop ontstaan, correct geïnventariseerd moeten worden. Daardoor kan men afvalstromen beter opvolgen en gevaarlijke afvalstoffen apart verwerken.

Puinkingloop sluit zich

Bij de sloop van een gebouw komen enorme volumes puin vrij. Door dat puin te breken ontstaan gerecycleerde granulaten. Die vormen een uitstekend alternatief voor primaire grondstoffen en kunnen gebruikt worden in de fundering van wegen. De materialenkringloop voor puin kan beter gesloten worden als de gerecycleerde granulaten gebruikt worden bij de aanmaak van nieuwe betonproducten of bij de productie van stortbeton. Om zulke toepassingen mogelijk te maken moeten de kwaliteit en traceerbaarheid van de gerecycleerde granulaten gegarandeerd en verbeterd worden.

Daarom stelde de OVAM in 2012 richtlijnen op voor puin van containerparken en een kwaliteitsborgingssysteem voor puin van sorteerinrichtingen. Dat gebeurde in overleg met de Vlaamse Vereniging van Steden en Gemeenten (VMSG) en de Federatie van Bedrijven voor Milieubeheer (FEBEM). Zo moeten containerparken burgers informeren over de kwaliteit waaraan het ingezamelde puin moet voldoen. Onzuivere steenpuinfracties horen thuis in een aparte container. Ook het puin dat sorteerinrichtingen uitsorteren, wordt voortaan nauwlettend gecontroleerd.

→ 2012 in beeld

Ecodesign Awards 2012

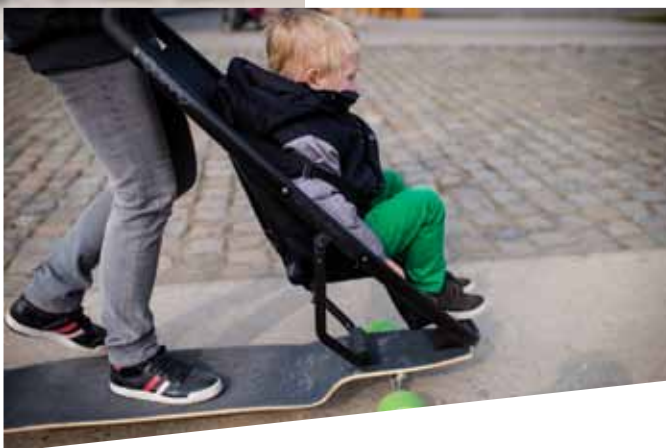
Een *longboard* met kinderzitje: dat ontwerp van Studio Peter Van Riet & Quinny Team gooide hoge ogen op de uitreiking van de OVAM Ecodesign Awards PRO 2012.

De Quinny Jett kreeg alle lof in de categorie 'product in ontwikkeling'. Met het *longboard* kunnen jonge ouders zich makkelijk én milieuvriendelijk door hun stad verplaatsen, en samen met hun kind in het buggyzitje langs de files zoeven.

Door de milieu-impact in rekening te brengen en de hele levensloop van het product (of de dienst) voor ogen te houden, kunnen designers de milieulast van hun ontwerp zoveel mogelijk beperken. Bij de OVAM staat ecodesign hoog op de agenda. Uit die ambitie vloeiden al heel wat markante initiatieven voort. De ontwikkeling van de Ecolizer, Ecolizer 2.0 en de OVAM SIS Toolkit, de organisatie van de Ecodesign Awards, studies en workshops rond ecodesign: de expertise en ervaring groeiden jaar na jaar aan.

Die schat aan informatie staat sinds 17 januari 2012 online op de website www.ecodesignlink.be. Ontwerpers, onderwijsinstellingen, ondernemers en bedrijven vinden er alle informatie en instrumenten rond duurzame product-innovatie.

Afspraak op
www.ovam.be/ecodesignlink

In het kader van het samenwerkingsverband pakken Kortrijk en de OVAM samen de herontwikkeling aan van het vervallen industrieterrein Blekerij-Weide.

→ Samenwerkingsverbanden met steden en gemeenten op kruissnelheid

Zwerfvuil, grote hoeveelheden restafval, plannen voor een groen aankoopbeleid, een verontreinigde woonzone, ... Elke gemeente kampt met andere problemen en behoeften in het afval-, materialen- en bodembeleid. In 2012 ondertekende de OVAM de eerste samenwerkingsverbanden met steden en gemeenten, een partnerschap dat de specifieke pijnpunten en vragen van lokale besturen overkoepelt. Vijf steden en gemeenten getuigen.

Dat het Vlaamse afvalbeleid hoge toppen scheert, heeft veel te maken met de nauwe samenwerking tussen de OVAM en de Vlaamse steden, gemeenten en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden. Ook rond bodemverontreiniging werken we al jaren intensief samen. Toch zitten lokale besturen soms nog met vragen en problemen die niet binnen de bestaande samenwerking kunnen worden opge-

lost: zwerfvuil, stadskankers, plannen voor nieuwe stadswijken ... Voor die specifieke vragen, pijnpunten en projecten test de OVAM nu een nieuwe vorm van ondersteuning, op maat van een stad of gemeente. Vijf steden en gemeenten gingen in 2012 een samenwerkingsverband aan met de OVAM. Wat willen ze bereiken en hoe ervaren ze de samenwerking?

Kortrijk: “Tijd en kosten besparen door projecten in samenhang te bekijken”

Yves Baptiste, coördinator van de directie Leefmilieu Kortrijk: “In onze stad lopen verschillende projecten rond bodem, afval en materialen. Dankzij het partnerschap met de OVAM kunnen we voor alle vragen terecht bij één persoonlijk aanspreekpunt. Om de drie maanden komen we samen om de voortgang van alle projecten en lopende dossiers te bespreken.”

“Een voorbeeld daarvan is het proefproject rond afvalophaling. Momenteel wordt het huisvuil in Kortrijk wekelijks opgehaald; pmd en papier/karton worden om de twee weken ingezameld. We denken dat dat efficiënter kan. In een proefproject in een wijk van de deelgemeente Bissegem bekijken we nu of het haalbaar is om al het afval twee-

wekelijks op dezelfde dag op te halen. De OVAM ondersteunt ons in de concrete uitwerking van die testcase. De optimalisatie van selectieve afvalinzameling is één luik binnen het samenwerkingsverband dat we in 2012 met de OVAM afsloten.”

“Naast lopende dossiers bundelt het samenwerkingsverband ook nieuwe projecten en ideeën voor toekomstige plannen. Zo werken we nauw samen rond de herontwikkeling van het vervallen industrieterrein Blekerij-Weide. De site moet een levendige buurt worden met ruimte voor recreatie, kantoren en groen. Door de sanering en de herontwikkeling samen te bekijken kunnen alle partijen heel wat tijd en kosten besparen.”

Duffel: “Ten strijde tegen zwerfvuil”

Ann Hamers, coördinator milieu en mobiliteit Duffel: “Binnen het samenwerkingsverband tussen de gemeente Duffel en de OVAM werken we rond drie grote dossiers. Allereerst zoeken we een oplossing voor de verkeerd gevulde pmd-zakken. De afvalophaler laat die staan en dat zorgt voor overlast in de buurt. In samenwerking met de intercommunale IVAREM hebben we verschillende sensibiliseringsacties uitgetest: deur-aan-deur aanbellen, folders verspreiden, enzovoort. Nu bekijken we welke acties in de toekomst nodig zijn om het probleem van geweigerde pmd-zakken voorgoed uit de weg te ruimen.”

“Onze samenwerking omvat ook nieuwe projecten. Zo hebben we een zwerfvuilprogramma uitgewerkt: inwoners van Duffel kunnen bij de gemeente een gevelbord krijgen, dat ze aan hun raam kunnen ophangen. Zo geven we deze boodschap mee: ‘Bedankt om onze straat proper te houden’. Daarnaast bieden we gratis workshops en ondersteuning aan voor middelbare scholen. Tijdens een reuzegroot educatief spel maken leerlingen kennis met alle facetten van de zwerfvuilproblematiek.”

Mechelen: “We willen ook anderen inspireren”

Noël De Winter, afdelingshoofd Milieu- en Natuurontwikkeling Mechelen: “Mechelen is de thuisstad van de OVAM. We werken al jaren constructief samen om de leefomgeving van de Mechelaars te verbeteren. Dat partnerschap verder versterken in een samenwerkingsverband zagen wij als een uitgestoken hand om een aantal vastgeroeste dossiers nieuw leven in te blazen, maar ook om nieuwe initiatieven op te starten. Voor de stad Mechelen is het bovendien een opportuniteit om dat samenwerkingsverband als een van de eerste steden in Vlaanderen aan te gaan. Zo kunnen we ook andere organisaties en gemeenten inspireren.”

“Dat willen we bijvoorbeeld doen door het aankoopbeleid van de stad te vergroenen. Samen met de OVAM zoeken we uit hoe we duurzaamheidscriteria structureel kunnen inbedden in onze bestekken en prijsvragen. Bij de aankoop van een voertuig bijvoorbeeld wogen vroeger vooral de technische specificaties en kostprijs door. Nu onderzoeken we of we ook milieucriteria zoals ecoscores kunnen laten meespelen bij een aankoop. Dat gebeurt nu nog te veel ad hoc. Daarom bekijken we samen met de OVAM hoe we die duurzaamheidsreflex in onze werking kunnen verankeren.”

“Een ander dossier dat we binnen dat samenwerkingsverband vlot willen trekken, zijn de slecht gesorteerde pmd-zakken die in de stad op straat blijven staan. Die zijn een doorn in het oog van omwonenden, voorbijgangers én het stadsbestuur. Van een vuilniszak die voor een eengezinswoning staat, is duidelijk wie de eigenaar is; bij appartementsblokken of gegroepeerde woningen is de anonimiteit veel groter. We brengen die problematiek nu met een proefproject in kaart en zoeken zo naar mogelijke oplossingen, samen met onze intergemeentelijke afvalvereniging IVAREM en andere partners.”

Aalst: “Hoe maken we een verloederde buurt opnieuw aangenaam om leven?”

Inge Singelyn, duurzaamheidsambtenaar Aalst: “Voor de stad Aalst is het samenwerkingsverband met de OVAM een win-winsituatie. Het bundelt alle lopende dossiers en dat garandeert de opvolging en vooruitgang van onze projecten. Voor alle vragen hebben we voortaan één aanspreekpunt. Bij hem kunnen we terecht voor informele vragen.”

“In Aalst kampen de Sint-Elisabethwijk en de Molenries-Hovenierstraat, net als andere wijken, al enkele jaren met afvalproblemen. In die wijken is er relatief veel huishoudelijk afval en het wordt bovendien te vroeg buitengezet. Mensen nemen geweigerd afval niet terug binnen en vaak kunnen we niet achterhalen wie de overtreder is. De gemeenschap draait dus op voor de opruimkosten en een deel van het gesorteerde huisvuil gaat verloren voor recycling. Daarbij komt nog het zwerfvuilprobleem: een buurt die er niet netjes uitziet, trekt nog meer vuil aan. In samenwerking met de OVAM wil Aalst werken aan een propere buurt via een betere inzameling van huishoudelijk afval en een heel gerichte communicatie. Op lange termijn staat ook afvalpreventie op de agenda. Zo wil Aalst zijn steentje bijdragen tot een duurzaam materialenbeheer.”

Christel De Meersman van de stad Aalst: “Op sommige percelen in Aalst waren vroeger bedrijven gevestigd die bodemverontreinigende activiteiten uitoefenden. Bij de verkoop van die gronden moeten de huidige eigenaars een bodemonderzoek laten uitvoeren, hoewel ze doorgaans niet verantwoordelijk zijn voor de eventuele verontreiniging. Door die percelen globaal aan te pakken verminderen de administratieve en financiële lasten voor de eigenaars. Bovendien krijgt de OVAM sneller een beeld van de verontreiniging en mogelijke risico's. In 2012 hebben we in samenwerking met de OVAM een gegroepeerd woonzoneproject opgestart op het terrein van een voormalige gasfabriek. De bewoners werden uitgenodigd op een infovergadering. Dankzij het samenwerkingsverband dat we met de OVAM hebben afgesloten, zijn we nauwer betrokken bij de saneringsprojecten die in Aalst op stapel staan. Hierdoor kunnen we alles in het werk stellen om de werken zo vlot mogelijk te laten verlopen. Omgekeerd helpt de OVAM ons om dossiers die al jaren in het slop zitten, opnieuw aan te pakken.”

Eeklo: “Expertise van de OVAM is meer dan welkom”

Ben Caussyn, milieuambtenaar Eeklo: “Onze hoge restafvalcijfers vormden de directe aanleiding om nauwer met de OVAM te gaan samenwerken. De inwoners van Eeklo produceren al jaren meer restafval dan het Vlaamse gemiddelde van 150 kilogram per persoon per jaar. In 2011 was dat 164 kilogram per inwoner. De stad leverde al heel wat inspanningen om die trend te keren, maar met matig succes. In de OVAM vonden we de geknipte partner. Vanuit hun ervaring met afvalbeleid kunnen zij ons ondersteunen om de hoeveelheid restafval terug te dringen. Samen met de intergemeentelijke vereniging IVM hebben we een stappenplan uitgewerkt. Zo worden de tarieven voor afvalophaling aangepast en herbekijken we de prijs van de restafvalzak. We onderzoeken ook of gft-afval in de brede regio rond Eeklo ingezameld kan worden. Ten slotte zijn we van plan om ons recyclagepark opnieuw in te richten. Die structurele maatregelen legden we vast in het samenwerkingsverband met de OVAM.”

“Maar onze samenwerking gaat veel verder. Zo brengen we de risicogronden, de percelen waar een risico op bodemverontreiniging bestaat, in kaart. Een ander belangrijk dossier draait rond de sanering en herontwikkeling van de voormalige gassite Ebes. Ter hoogte van de Cocquytstraat werd van 1908 tot 1939 een gassite geëxploiteerd. Door de gasproductie zijn de bodem en het grondwater verontreinigd. Om die ernstige en complexe verontreiniging aan te pakken is de expertise van de OVAM meer dan welkom.”

“Die nauwe samenwerking biedt heel wat voordelen. Waar het vroeger niet altijd duidelijk was tot wie we ons moesten richten, hebben we nu één contactpersoon bij de OVAM. Die geeft ons advies bij uiteenlopende dossiers.”

→ 2012 luidt ‘saneren 2.0’ in

Probleemgronden sneller saneren mét een beter resultaat. Met een korf vol innovatieve instrumenten maakt de OVAM werk van een efficiënte en resultaatgerichte aanpak van de bodemproblematiek.

1. 122 gasfabrieken, 1 aanpak

Slim saneren kan door gelijkaardige verontreinigingen gegroepeerd aan te pakken. De gasfabriek aan de Nestor De Tièrestraat in hartje Aalst is zo’n sanering die in een programma-aanpak past. De fabriek doofde haar ovens al meer dan een eeuw geleden. Maar de bodem is vandaag nog altijd zwaar verontreinigd. Het gaat hier allesbehalve om een alleenstaand geval. Vlaanderen telt maar liefst 122 gassites. De OVAM bracht ze stuk voor stuk in kaart en werkte een planning uit voor de sanering van die risicovolle sites. Patriek Casier van de OVAM: “Dankzij de programma-aanpak voor gassites kunnen we elke sanering tot in de puntjes voorbereiden en de meest kostenefficiënte saneringstechnieken kiezen.”

Tegen 2016 moeten alle bodemonderzoeken op gassites afgerond zijn. De OVAM heeft daarvoor een prioriteitenlijst opgesteld. Caroline Van Gool van de OVAM: “Welke sites eerst onderzocht worden, hangt af van een combinatie van factoren. In hoeverre is het perceel geschikt voor herontwikkeling? Welke risico’s houdt de verontreiniging in voor de volksgezondheid? Ligt de site in bewoond gebied? Op basis van die criteria bepalen we onze prioriteiten.”

Doelmatige communicatie

De OVAM bestudeert ook hoe de communicatie rond gassites efficiënter en doelmatiger kan. Caroline Van Gool: “Afhankelijk van de ligging en de soort gassite is een andere communicatie nodig. Zijn er veel percelen en eigenaars betrokken binnen de contouren van de gassite, dan organiseren we het best een bewonersvergadering. Zodra het programmatische plan van aanpak vastligt, is het zinvol om hierover gericht en eenduidig te communiceren. Tegelijk moeten we zoveel mogelijk anticiperen op vragen van omwonenden en betrokkenen. We werken momenteel aan een overkoepelende communicatiestrategie.”

Die totaalaanpak, die zowel het kostenplaatje als de communicatie en de timing vastlegt, is een mooi voorbeeld van efficiënt saneren: de gassites raken sneller gesaneerd en dankzij de grootschalige aanpak gebeurt dat tegen een lagere prijs. Ook voor scholen werkt de OVAM aan zo’n programma-aanpak.

2. Op zoek naar het ei van Columbus: innovatief saneren

Voor tal van complexe verontreinigingen bestaat vandaag geen kant-en-klare oplossing. Elke verontreinigde site vraagt daarom om een nieuw vizier dat het saneringsproject met de nodige inventiviteit benadert. Die innovatie prikkelen is een speerpunt in het beleid van de OVAM. In 2012 bleek dat nog maar eens bij tal van aartsmoeilijke saneringen verspreid over Vlaanderen.

Innovatief saneren

Innovatie gaat verder dan louter technologische vernieuwing. Voor de OVAM staat de totaalaanpak van een saneringsopdracht centraal. Innovatie moet in alle fases van het proces - van het aanbesteden van de sanering tot de herontwikkeling van de site - zichtbaar worden. Innovatief saneren vergt aandacht voor de toegepaste saneringsmethodiek, de onderzoeks- en saneringstechnologie, de administratieve aanbestedingsprocedure en de economisch-ecologische afwegingen. Op die terreinen wil de OVAM baanbrekend zijn.

Export van expertise

De sanering van De Potterij, een site pal in de Mechelse binnenstad, is een perfecte illustratie van hoe innovatie een uitweg biedt bij complexe saneringen. De Potterij is enkel bereikbaar via een nauw steegje en wordt omringd door huizen. De verontreiniging heeft zich doorgezet tot meer dan negen meter diep en is verzakt tot aan de kleilaag, twintig meter onder de grond. **Veerle Labeeuw** van de OVAM: "Het gaat om een bodem- en grondwaterverontreiniging met organochloorverbindingen in het centrum van de stad. Een saneringsoperatie op die locatie hield risico's in voor de stabiliteit van de aanpalende panden."

De uitdagingen rond toegankelijkheid, geurhinder, veiligheid en andere beperkingen die stedelijke verontreinigingen met zich meebrengen, vragen om baanbrekende oplossingen. Inspiratie vond de OVAM onder meer in het Europese samenwerkingsproject CityChlor (zie p. 38). Negen partners uit Vlaanderen, Duitsland, Nederland en Frankrijk wisselen kennis uit over saneringstechnieken en zetten met vereende krachten proefprojecten op het getouw. Via die casestudies spoorde de OVAM de nodige expertise op om ook de sanering van De Potterij in goede banen te leiden. Die kennis vindt nu al haar weg naar andere complexe saneringsdossiers.

Bodemsector kijkt naar de toekomst

De bodemsector moet zich klaarstomen om tegen 2036 alle historisch verontreinigde gronden in Vlaanderen te saneren: geen peulenschil. Een tiental actoren uit de sector brainstormden met de OVAM in de denktank 'De toekomst wenkt'.

Bodemsaneringsdeskundigen, saneerders en bedrijven die zelf met een grootschalige bodemverontreiniging kampen, tekenden present op twee workshops over de toekomst van de bodemsector. Vanuit hun ervaring en expertise brachten ze waardevolle invalshoeken en oplossingen aan. De OVAM evalueerde ze en goot ze in een visie over de toekomst van het bodembeleid.

3. Oude stortplaatsen als voorraadschuur

Oude stortplaatsen zijn sites die vaak heel wat potentieel herbergen. Verspreid over Vlaanderen liggen zo'n 1700 stortplaatsen uit 1945-1981. Bij het gros van die voormalige stortingen bestaat ook vandaag nog een risico op bodem- of grondwaterverontreiniging. De OVAM gaat na of een sanering noodzakelijk is. Tegelijk zou naar schatting de helft van de stortplaatsen bruikbare materialen bevatten. Vandaag kunnen die perfect gerecycleerd worden of verbrand met energierecuperatie. Die toepassing heet 'Enhanced Landfill Mining' (ELFM).

ELFM-lab

In 2012 rolde de OVAM pilootprojecten uit op de oude stortplaatsen van Kermt-Hasselt en Zuienkerke. **Eddy Wille**, projectcoördinator ELFM: "ELFM is een relatief nieuw concept dat nauwelijks in de praktijk is toegepast. Door die twee sites als ELFM-lab te gebruiken willen we kennis vergaren over ELFM. Zo moet duidelijk worden hoe we zoveel mogelijk bruikbare materialen op oude stortplaatsen in Vlaanderen kunnen recupereren."

In Kermt, in vogelvlucht op zeven kilometer van Hasselt, ligt een illegale stortplaats er al jaren onaangeroerd bij. Van 1965 tot 1976 werden op dat terrein van 2,5 hectare huishoudelijk afval en puin van een bouwonderneming gestort. In 2012 werd de vroegere stortplaats het decor voor ELFM-

proeven. Hoe onderzoeken we het potentieel van een stortplaats? Wat is de meest efficiënte manier om de inhoud te detecteren? De OVAM testte verschillende onderzoeksmethodes uit. Eddy Wille: "Zo wilden we te weten komen welke techniek het meest geschikt is om het volume en de aard van materialen in kaart te brengen."

Langetermijnvisie

Zodra die materialen in kaart zijn gebracht, is het zaak om ze op een efficiënte manier te verwerken. Hoe dat kan, ging de OVAM na in een proefproject op de voormalige stortplaats van Zuienkerke, tussen Brugge en Blankenberge.

Maar de OVAM bekijkt ELFM ook vanuit een ander perspectief: wat we vandaag niet kunnen, lukt misschien morgen wel. Eddy Wille: "Stortplaatsen zijn een belangrijke schakel in ons voorraadbeheer. Ze bieden niet enkel materialen, maar ook energie, ruimte en gezonde drinkwaterreservoirs. Daarom willen we samen met alle spelers een langetermijnaanpak ontwikkelen. We moeten ons ervoor hoeden om nu te kiezen voor ingrepen die ELFM straks onmogelijk maken. De ontginning moet passen in een duurzaam voorraadbeheer en mag niet leiden tot minderwaardige aanwending op korte termijn."

Protocol curatoren blaast failliete bedrijfssites nieuw leven in

Na een faillissement raakt een verontreinigd bedrijventerrein al te vaak in verval. De curator krijgt het goed immers maar moeilijk verkocht. Om die impasse te doorbreken sloot de OVAM met de Orde van Vlaamse Balies het protocol curatoren af. In 2012 gingen de eerste saneringsprojecten van start.

Het idee is eenvoudig, maar het werkt. Als een curator op de privémarkt geen geïnteresseerde investeerders vindt voor een verontreinigde grond, dan kan hij de site voor het symbolische bedrag van één euro aan de OVAM verkopen. De OVAM wordt dan eigenaar van het terrein en neemt de sanering en herverkoop voor haar rekening.

Via het protocol curatoren heeft de OVAM ondertussen al een handvol terreinen aangekocht. In 2012 ging de sanering van de bvba D’Hoe in Liedekerke en de Parmentier-site in Izegem van start en begonnen de sloopwerkzaamheden van Scheldefuel in Dendermonde. Vijf andere dossiers staan op stapel. Ann Cuyckens van de OVAM: “De kracht van dat instrument is dat we als eigenaar van de grond zelf accenten kunnen leggen voor de herontwikkeling.”

4. Saninvest moet blackfields wit wassen

Efficiëntiewinst staat ook voorop bij de aanpak van blackfields. Op die extreem verontreinigde terreinen overtreffen de saneringskosten doorgaans exponentieel de waarde van het terrein en de herontwikkeling. Ann Cuyckens van de OVAM: “Geen investeerder is hiervoor warm te krijgen. De kostprijs voor de sanering van één blackfield loopt al snel op in de miljoenen euro’s. De sanering van de Carcoke-site in Zeebrugge, een voormalige cokesfabriek, kost bijvoorbeeld al meer dan 47 miljoen euro.”

Het instrument Saninvest moet voor die impasse een oplossing bieden. In 2011 ondertekenden de OVAM en de Investeringsmaatschappij Vlaanderen (PMV) een protocolovereenkomst voor de oprichting van Saninvest. Ann Cuyckens: “Het principe is dat bodemsanering en herontwikkeling op elkaar worden afgestemd. We pakken de verontreiniging aan en kijken tegelijk naar de nieuwe bestemming die de site moet krijgen: ruimte voor ondernemen, wonen, schoolgaan en zoveel meer. Zo fungeert sanering als een echte hefboom voor de herontwikkeling.”

Alvat

Concreet kan men via Saninvest de kosten voor de bodemsanering over opeenvolgende jaren en meerdere investeerders spreiden. Zo kan een groter aantal blackfields versneld gesaneerd worden en kan de herontwikkeling binnen de beschikbare budgetten van start gaan.

In 2012 hebben de OVAM en PMV een project- en businessplan ontwikkeld. Dat model wordt eerst getoetst in een aantal testcases. De Alvat-site in Buggenhout is daar één van. Ann Cuyckens: “De grond en het grondwater van dat vatenreinigende bedrijf zijn verontreinigd met een hele reeks gevaarlijke stoffen. Sinds het faillissement vijftien jaar geleden staat de site leeg, wat de verloederding in de hand werkt. Ondanks een investering van meer dan vier miljoen euro voor twee saneringsoperaties die de OVAM de afgelopen jaren al uitvoerde, is er nog veel werk aan de winkel. Met de geïntegreerde aanpak van Saninvest hopen we het dossier uit het slop te halen. In een dichtbevolkte regio zoals Vlaanderen is het niet verantwoord om zulke sites te laten verloederen.”

→ 2012 in beeld

Vuilnisbak wordt even wifi-hotspot

In 32 gemeenten en steden konden voorbijgangers afgelopen herfst gratis online surfen dankzij een wifi-vuilnisbak. Die hotspots stonden langs 'snoeproutes': populaire trajecten van en naar scholen waar zwerfvuil rondslingert. Met affiches maakten de OVAM en Fost Plus jongeren warm voor de boodschap dat zwerfvuil in de vuilnisbak thuis hoort.

Dat is niet alles. Jongeren uit heel Vlaanderen namen het tegen elkaar op in het Indevuilbak-spel, dat ze als app konden downloaden. Doel van het spel: zoveel mogelijk zwerfvuil in een vuilnisbak mikken. De spelers met de zes hoogste scores kregen een tablet of smartphone. In totaal werd de app bijna 10.000 keer gedownload.

Sigarettenpeuken, kauwgom, etensresten, blikjes, plastic flesjes ... Zwerfvuil is klein afval met grote gevolgen. Het wordt vaak nonchalant en argeloos op straat gegooid, meestal in kleine hoeveelheden. Maar die vele kleintjes zorgen er wel voor dat onze straten er vuil bij liggen en extra vuil aantrekken. Het creëert bovendien een onveilig gevoel. Zwerfvuil is een hardnekkig maatschappelijk probleem. Onderzoek van de OVAM wijst uit dat maar liefst 77 procent van de Vlamingen – drie op de vier – zich aan zwerfvuil ergert.

De OVAM werkt al sinds 2006 samen met het bedrijfsleven en de lokale besturen om zwerfvuil uit het straatbeeld te halen. Ook in 2012 lanceerden Fost Plus en de OVAM een ludieke zwerfvuilcampagne: blikjes, bananenschillen, kauwgom en ander zwerfvuil beschouwen we als gevonden voorwerpen, die we terugbezorgen aan de rechtmatige eigenaar.

www.indevuilbak.be

→ Grensoverschrijdend samenwerken

Vlaanderen is internationaal topspeler in het inzamelen, sorteren, recycleren en verwerken van afvalstromen en op het vlak van bodembeheer. Maar dat wil niet zeggen dat we niet kunnen leren over onze grenzen heen. De OVAM kijkt met open vizier naar de wereld en neemt deel aan Europese projecten. Een bewuste keuze: “Methodieken of technieken die elders goed werken, kunnen we ook in de Vlaamse context toepassen, en omgekeerd.”

CityChlor

“Samen weet je meer”

In 2012 ging het Europese project CityChlor het laatste werkingsjaar in, midden 2013 afgesloten door het eindcongres. “De kennisuitwisseling met partners uit onze buurlanden helpt om verontreiniging in onze eigen steden efficiënter aan te pakken”, zegt Veerle Labeeuw van de OVAM.

CityChlor, dat zijn negen partners uit Vlaanderen, Duitsland, Nederland en Frankrijk die zoeken naar oplossingen voor specifieke bodemverontreinigingen in steden, een probleem in heel Europa. Hoe los je zo’n complex probleem technisch op? Maar ook: hoe communiceer je erover, hoe pak je het op organisatorisch vlak aan? **Veerle Labeeuw**: “De sterkte van een samenwerkingsverband als CityChlor is dat je uit elkaars ervaringen leert, ook door over de beleidsdomeinen heen te kijken. Zo bespaar je heel wat tijd en geld. Een voorbeeld: een proefproject over een nieuwe saneringstechniek in Nederland of Duitsland levert ook voor de Vlaamse bodemsaneerders een schat aan informatie op. Tegelijk plukken ook Vlaamse bedrijven de vruchten van het partnerschap. Hun deskundigheid is over de grenzen heen felbegeerd.”

Identikit CityChlor

Financieringskader: Interreg IVB-programma Noordwest-Europa

Deelnemers: OVAM, stad Mortsel en stad Gent (Vlaanderen), Bodem+ en de gemeente Utrecht (Nederland), INERIS en ADEME (Frankrijk), ITVA en de Landeshauptstadt Stuttgart (Duitsland)

Andere partners: beroepsfederaties, experts en saneringsfondsen

Looptijd: 3,5 jaar, eindcongres op 16 en 17 mei 2013

Budget: 5,2 miljoen euro, waarvan de helft door Europa gefinancierd

www.citychlor.eu

Regions for Recycling “Afvvalrecyclage kan nog beter”

Op 18 april 2012 werd Regions for Recycling gelanceerd. In dat Europese Interreg IVC-project werken twaalf Europese steden en regio's samen om de recyclage van huishoudelijke afvalstoffen op te krikken.

Zeven Europese regio's, vijf steden en één internationale organisatie bundelen drie jaar lang de krachten in het Europese Interreg IVC-project 'Regions for Recycling' (R4R). Het doel: de recyclage van huishoudelijke afvalstoffen in Europa aanscherpen en inzetten op een doeltreffend afvalbeheer.

Het eerste inhoudelijke project ging al van start. De projectpartners stroomlijnen de statistieken van huishoudelijke en vergelijkbare bedrijfsafvalstoffen van steden en regio's in heel Europa, om ze onderling te kunnen vergelijken. Dat gebeurt via een nieuw gemeenschappelijk rapporteringsinstrument en een online tool, waarmee de cijfers ingezameld en geanalyseerd kunnen worden. Dankzij de databank van goede praktijkvoorbeelden kunnen de projectpartners onderling praktijkervaringen en gegevens over hun afvalbeleid uitwisselen.

Identikit Regions for Recycling

Projectpartners: Vlaanderen, Ile-de-France (Frankrijk), Odense (Denemarken), Limerick (Ierland), Stiermarken (Oostenrijk), Catalonië (Spanje), Ilfov (Roemenië), Exfini Poli (een vereniging van dertig gemeenten verspreid over Griekenland), Lissabon (Portugal), Tallinn (Estland), Sofia (Bulgarije), Zagreb (Kroatië) en de Association of Cities and Regions for Recycling and Sustainable Resource Management (ACR+)

Looptijd: 2012-2014

Budget: 313.840 euro, waarvan 75 procent gefinancierd wordt door het Europese Fonds voor Regionale Ontwikkeling (EFRO)

SNOWMAN

“Bodemonderzoek relevanter maken”

Als voorzitter van SNOWMAN tekende de OVAM in 2012 voor een verbreding en verdieping van het grensoverschrijdende bodemnetwerk. “SNOWMAN wordt dé bron van kennis voor duurzame bodems”, aldus Sofie Van den Bulck van de OVAM.

Overall in Europa voert men onderzoek naar bodem en ondergrond. Dat onderzoek werd lange tijd nauwelijks afgestemd of uitgewisseld. Sinds vier jaar vult het SNOWMAN-netwerk die leemte op. Organisaties uit Frankrijk, Zweden, Nederland en België wisselen bodemkennis uit en financieren onderzoek naar duurzaam bodembeheer.

Als voorzitter van het netwerk in 2012 legde de OVAM de lat hoog. **Sofie Van den Bulck** van de OVAM: “Door nieuwe partnerorganisaties te verwelkomen en SNOWMAN open te stellen voor andere vormen van samenwerking, willen we het netwerk verder verbreden en uitdiepen. De uitwisseling van kennis en expertise staat voorop.”

In 2012 werd ook de vierde SNOWMAN-onderzoeksvraag gelanceerd. Sofie Van den Bulck: “In plaats van louter bodemtechnisch te werk te gaan, leggen we steeds meer het accent op wat onze onderzoeksresultaten voor de samenleving kunnen betekenen. Zo halen we de banden aan tussen bodemonderzoek en maatschappij.”

Identikit SNOWMAN

Partners: OVAM (voorzitter), Departement Leefmilieu, Natuur en Energie van de Vlaamse overheid (LNE), Stichting Kennisontwikkeling en Kennisoverdracht Bodem (SKB) (Nederland), Agence de l'Environnement et de la Maîtrise de l'Energie (ADEME), Ministère de l'Ecologie, du Développement durable et de l'Energie (Frankrijk), Swedish Environmental Protection Agency (SEPA) en FORMAS (Zweden)

Ontdek het SNOWMAN-netwerk op www.ovam.be/jahia/jahia/pid/1411

OVAM wekt grote interesse in het buitenland

China, Egypte, Iran, Slovaĳie, Bangladesh, Kroatië, Zuid-Korea ... maar liefst tien delegaties uit alle uithoeken van de wereld zakten in 2012 af naar de OVAM. Benieuwd naar de recepten die Vlaanderen internationaal aan de top plaatsen, verdiepten ze zich tijdens veldbezoeken en kennisuitwisseling in het Vlaamse afvalstoffen-, materialen- en bodembeleid. **Anne Vandeputte** van de OVAM: “Dankzij die intense uitwisseling verstevigen we de bestaande banden en samenwerking en ontstaan er nieuwe netwerken. Die kruisbestuiving versterkt de internationale positie en zichtbaarheid van de OVAM.”

→ “Online bodeminformatie is de standaard”

Een bodemattest opvragen en ontvangen, rapporten digitaal aan de OVAM bezorgen: sinds 1 januari 2012 kan dat met enkele muisklikken. 2012: het jaar waarin de OVAM de bodeminformatie volledig digitaliseerde.

Waarom zet de OVAM extra in op de digitalisering van de bodeminformatie?

Eddy Van Dyck van de OVAM: “De OVAM waakt al meer dan vijftien jaar over de bodemkwaliteit in Vlaanderen. Om bodemverontreiniging te voorkomen of waar nodig tijdig en adequaat in te grijpen, is de kennis over de toestand van de bodem en de risicoactiviteiten cruciaal. De OVAM houdt alle informatie over de bodemkwaliteit minutieus bij in het grondeninformatieregister (GIR). Het bodemattest geeft de koper informatie over één stuk grond. Via digitalisering zetten we in op een snelle en juiste informatie-uitwisseling met notarissen, vastgoedmakelaars, bodemsaneringsdeskundigen,

gemeenten en particulieren. Zo willen we de mensen beter en efficiënter informeren over de bodemkwaliteit in hun omgeving.”

Wie heeft baat bij die digitalisering?

Eddy Van Dyck: “Wie een eigendom of grond verkoopt, moet voor het ondertekenen van het compromis een bodemattest overhandigen aan de koper. In de praktijk vragen vooral notarissen en vastgoedmakelaars dat attest op bij de OVAM. Zij hebben een lopende rekening bij de OVAM om de bodemattesten te betalen. Particulieren vragen hun attesten meestal op via hun notaris of immokantoor.”

Het aanvragen van een bodemattest loopt sinds begin 2012 stukken vlotter. Hoe werkt dat precies?

Els Gommeren van de OVAM: “Tot eind 2011 stuurde de OVAM de bodemattesten per post op. Sinds 1 januari 2012 stellen we die attesten digitaal ter beschikking, in pdf-formaat. Dat gaat veel sneller: wie een bodemattest opvraagt, kan het de dag nadien al downloaden. Uit dat digitale document kan de notaris bovendien integrale stukken overnemen. Vroeger was hij een hele tijd zoet met het overtypen van de informatie voor het compromis. Nu volstaat het om te knippen en plakken, wat de accuraatheid verhoogt. Ook niet onbelangrijk: die digitalisering spaart grote hoeveelheden papier uit: een opsteker voor het milieu.”

Maken notarissen en vastgoedmakelaars effectief gebruik van de klantvriendelijke dienstverlening?

Els Gommeren: “Zeker en vast! 95 procent van de aanvragen gebeurt nu al online. Dat gaat over 218.543 van de 229.070 aanvragen in 2012.”

Op 1 januari 2012 ging ook het webloket voor bodemsaneringsdeskundigen online. Welke voordelen biedt dat loket?

Els Gommeren: “Via het webloket kunnen bodemsaneringsdeskundigen online bodemonderzoeken inkijken en rapporten digitaal aan de OVAM bezorgen. Dat bespaart hen heel wat tijd. Ze moeten

immers geen persoonlijke afspraak meer maken om het dossier bij de OVAM te raadplegen. Bovendien kunnen bodemsaneringsdeskundigen bij een nieuw bodemonderzoek uitgaan van eerdere rapporten over dezelfde grond, ook als die onderzoeken door andere bureaus uitgevoerd werden. Waar ze vroeger van een wit blad moesten beginnen, kunnen ze nu het bestaande rapport via het webloket opvragen en voortwerken op die informatie.”

Ook de gemeenten kunnen sinds kort terecht in een eigen webloket.

Eddy Van Dyck: “Dat klopt. In het nieuwe webloket beheren gemeenten de gronden met een hoger risico op bodemverontreiniging, de ‘risicogronden’. Het in kaart brengen van die risicogronden is cruciaal om de kwaliteit van de bodem in Vlaanderen te bewaken. Gemeenten zitten het dichtst bij de bron, omdat ze de milieuvergunningen binnen de gemeentegrenzen verlenen en de risicoactiviteiten kennen. De gegevensuitwisseling gebeurt in twee richtingen. Enerzijds geven wij de gemeente een overzicht van de beschikbare bodemonderzoeken en -attesten op haar grondgebied. De bodemattesten kan men als pdf raadplegen. Anderzijds krijgt de OVAM toegang tot informatie over risicogronden in de Gemeentelijke Inventaris.”

Hoe kwamen de weblokets tot stand?

Eddy Van Dyck: “We hebben de bodemsaneringsdeskundigen, gemeenten en notarissen intensief betrokken bij de uitwerking van de weblokets. Op basis van hun feedback hebben we het systeem

verder op punt gezet. De webloketten zijn dus niet alleen een duidelijke keuze voor e-government, maar ook een mooi voorbeeld van een overheid die samenwerkt met haar burgers. Ook in de toekomst werken we voort aan de digitalisering van onze dienstverlening.”

Meer info: www.ovam.be/webloket

Wenst u meer informatie over een onroerend goed, dan kunt u de onderzoeksrapporten met één muisklik opvragen via www.ovam.be/inzage.

Via de OVAM-webloketten vinden gebruikers heel wat handige tools

Risico-inrichtingentool. Via dat online hulpmiddel kunnen gebruikers inschatten of het om een risicoactiviteit gaat en een bodemonderzoek nodig is. Typt u bijvoorbeeld het woord ‘stookolie’ in, dan vertelt de tool u dat een onderzoek verplicht is als de stookolietank groter is dan 20.000 liter.

www.ovam.be/rit

Overdrachtentool. Die tool leidt notarissen, gemeenten en particulieren via een aantal gerichte vragen door de procedure bij overdracht van gronden. Zo kunnen gebruikers inschatten of een bodemonderzoek nodig is voor de grond die verkocht wordt.

www.ovam.be/overdracht

Geoloket. Particulieren kunnen online te weten komen hoe het gesteld is met de gronden in hun buurt via het Geoloket. U geeft een adres in en krijgt meteen een overzicht van alle bodemonderzoeken die in de buurt uitgevoerd zijn.

services.ovam.be/geoloket

studi
bruss

→ 2012 in beeld

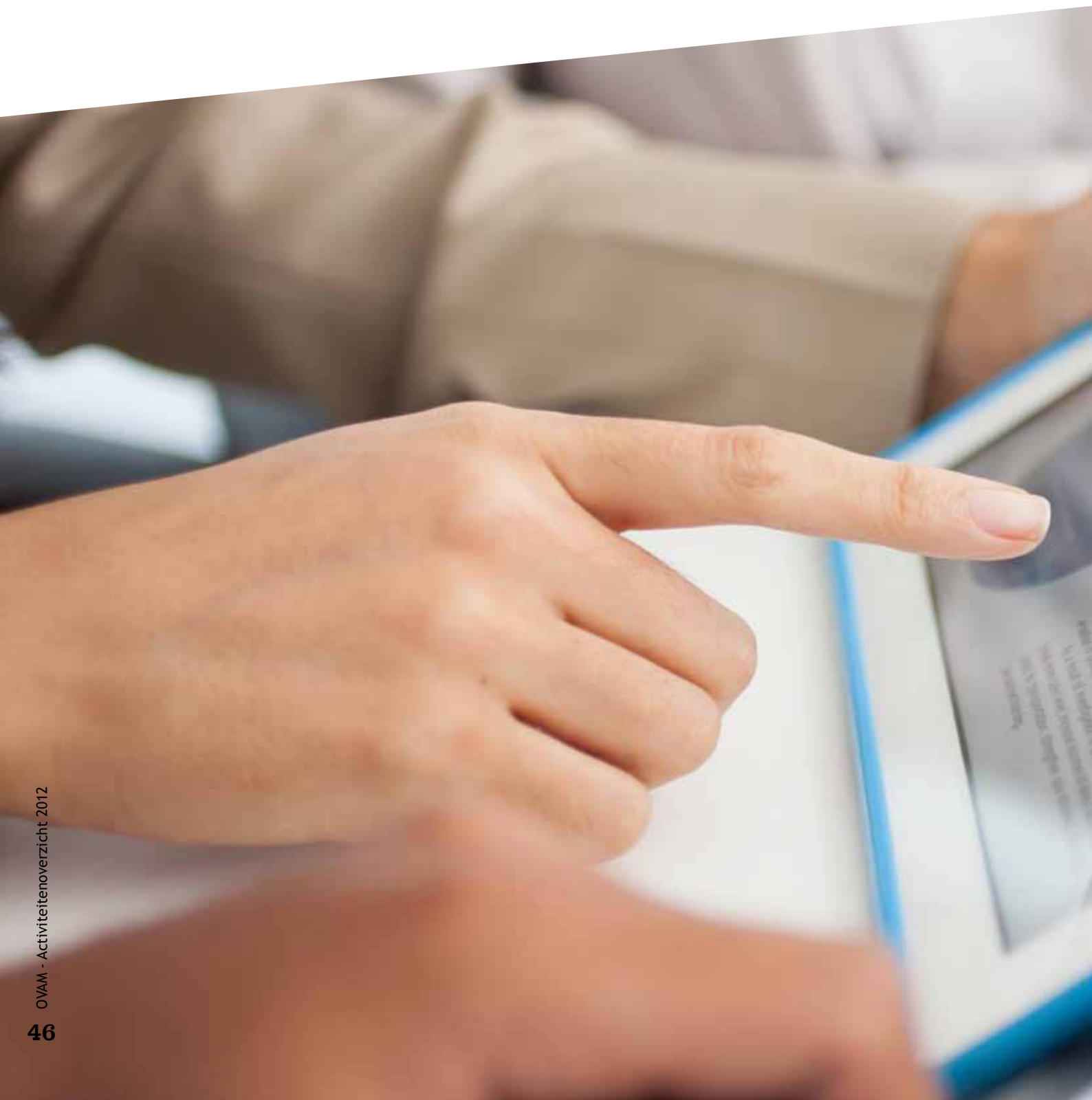
Studio Brussel Recycle!

21 november 2012. Vanuit het recyclagepark van Harelbeke zetten Studio Brussel en de OVAM een dag lang afvalrecyclage in de kijker, of liever op antenne.

En daarvoor werkten ook de luisteraars zich in het zweet: zij hielden de uitzending draaiende door al fietsend elektriciteit op te wekken. Bovendien was alle muziek die Studio Brussel de ether in stuurde, gerecycleerd: uitsluitend covers en muziek op basis van samples passeerden de revue. Daarnaast was er in de uitzending ook ruimte om iets op te steken over recyclage: hoe verklein ik mijn eigen afvalberg? Wat gebeurt er met het afval dat ik sorteer? Hoe kan ik mijn groente- en tuinafval composteren? Dat en nog veel meer kwam die dag aan bod op Studio Brussel.

Studio Brussel Recycle! kwam tot stand in samenwerking met de OVAM, Leefmilieu Brussel en de federale overheidsdienst bevoegd voor Leefmilieu.

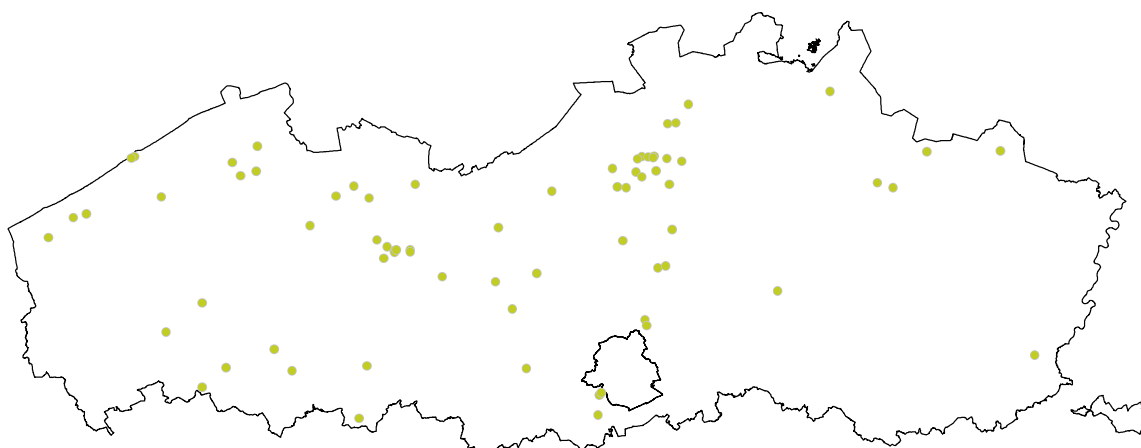

OVAM in cijfers

Afdeling Interventies, Verwijderingen en Saneringen

- Nieuwe ambtshalve saneringen in 2012

Enkele belangrijke tussenkomsten in 2012

Project	Gemeente	Vroegere activiteit en verontreiniging	Voorziene nabestemming	Kostprijs €
Carcoke	Brugge	cokesfabriek	industriegebied	2,35 miljoen
Janssens Pharmaceutica	Beerse	meubelfabriek - gechloreerde solventen	industriegebied	1,57 miljoen
Waalse Krook	Gent	gasfabriek	openbaar nut - bibliotheek	1,53 miljoen
Zinkfabriek	Boom	zinkfabriek	industriegebied	1,35 miljoen
Vilvordit	Vilvoorde	benzol- en naftaopslag - benzeen	woonwijk	1,28 miljoen
Hoedhaar	Lokeren	haarsnijderij - kwikverontreiniging	woonwijk	0,95 miljoen
Building Services	Wevelgem	opslag verontreinigde grond met asbest	industriegebied	0,76 miljoen
Euromat	Machelen	opslag stookolie	grootschalig winkelcentrum	0,59 miljoen
Asbestcement-draailingen	regio Kapelle-op-den-Bos	functionele ophoging met asbestcementdraailingen	voornamelijk woonzone	0,57 miljoen
Zinkassen	Hamont-Achel	functionele ophoging met zinkassen bij particulieren	voornamelijk woonzone	0,49 miljoen
Schotte	Aalst	voormalige leerlooierij - zware metalen	recreatie- en natuurgebied	0,47 miljoen

Afdeling Afval- en Materialenbeheer

Door de verhoogde heffing op het storten van brandbaar afval (van kracht sinds 2007) is de hoeveelheid gestort brandbaar afval stelselmatig gedaald. 2012 was daarbij een kanteljaar voor het rechtstreeks storten van shredderafval. In vergelijking met 2011 werd in 2012 85.940 ton minder brandbaar afval gestort. De hoeveelheid verbrand afval steeg met 25.666 ton, de hoeveelheid meeverbrand afval daalde met 81.609 ton en de hoeveelheid overgebracht afval daalde met 17.721 ton. De totale inkomsten uit heffingen bedroegen voor 2012 ongeveer 31,6 miljoen euro, ten opzichte van 32,8 miljoen euro in 2011.

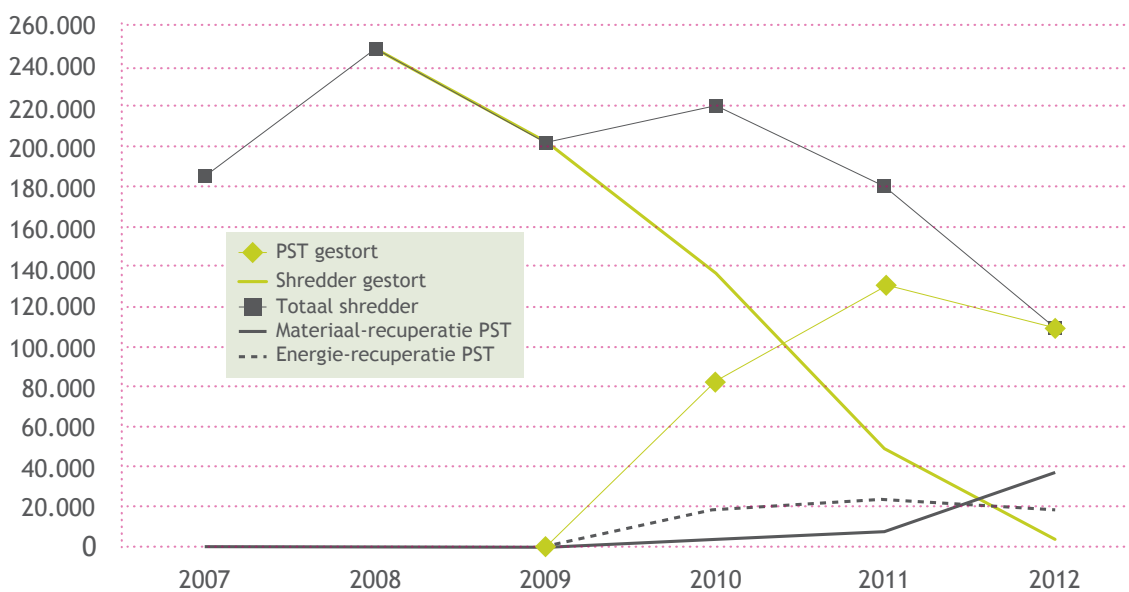
Verwerkte hoeveelheden afvalstoffen en de geïnde heffingen in 2012:

	2012	
	in ton	in euro
Storten brandbaar afval	244.040	5.430.338
Storten niet-brandbaar afval	761.740	6.998.713
Verbranden	2.022.611	13.816.213
Meeverbranden	392.296	1.323.611
Overbrengen	642.540	2.669.134
Totaal	4.063.227	30.238.009

Shredderafval

2012 was een kanteljaar voor de verwerking van shredderafval. Shredderafval is een mengsel van materialen zoals metalen en kunststoffen dat ontstaat na ontmanteling, recyclage en het vermalen van bijvoorbeeld autowrakken of elektroapparatuur. In 2012 werd nog nauwelijks shredderafval rechtstreeks gestort: amper 3836 ton ten opzichte van 76.472 ton in 2011, 137.031 ton in 2010 en 223.048 ton in 2009.

Bijna 97 procent van het geproduceerde shredderafval werd behandeld met Post Shredder Technieken (PST) vooraleer het werd gestort. In 2011 was dat nog 40 procent. Zo wordt ongeveer 41 procent van het afval dat voorheen gestort werd, gevaloriseerd als materiaal of voor energierecuperatie. In 2012 werd 36.033 ton afval verbrand met energierecuperatie en 19.595 ton afval gerecycleerd in plaats van gestort.

Huishoudelijk afval (per inwoner)

Gegevens beschikbaar tot 2011 op 1 mei 2013

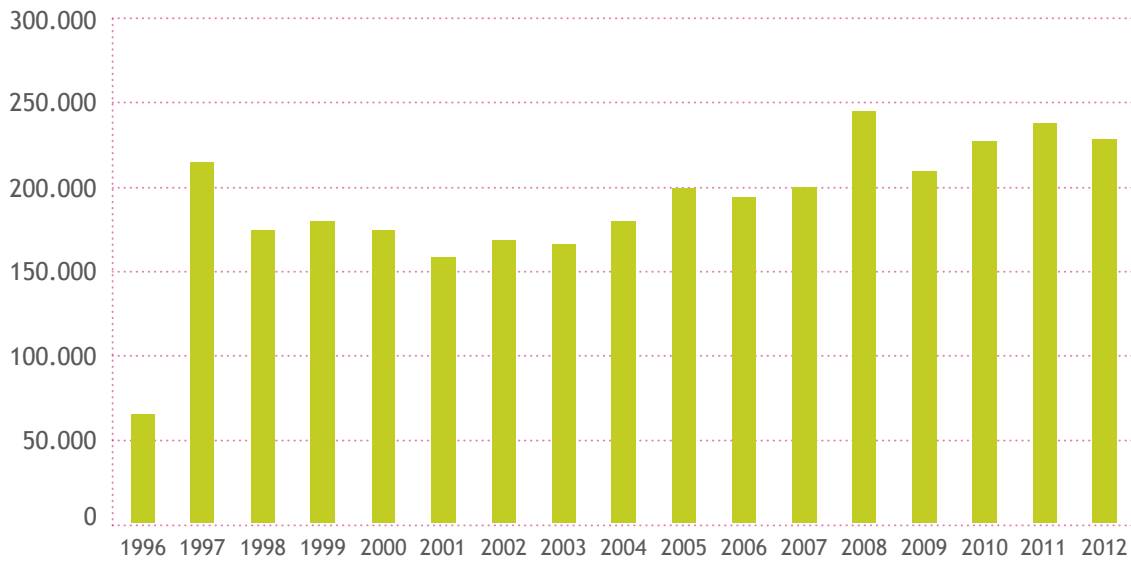
Bedrijfsafval

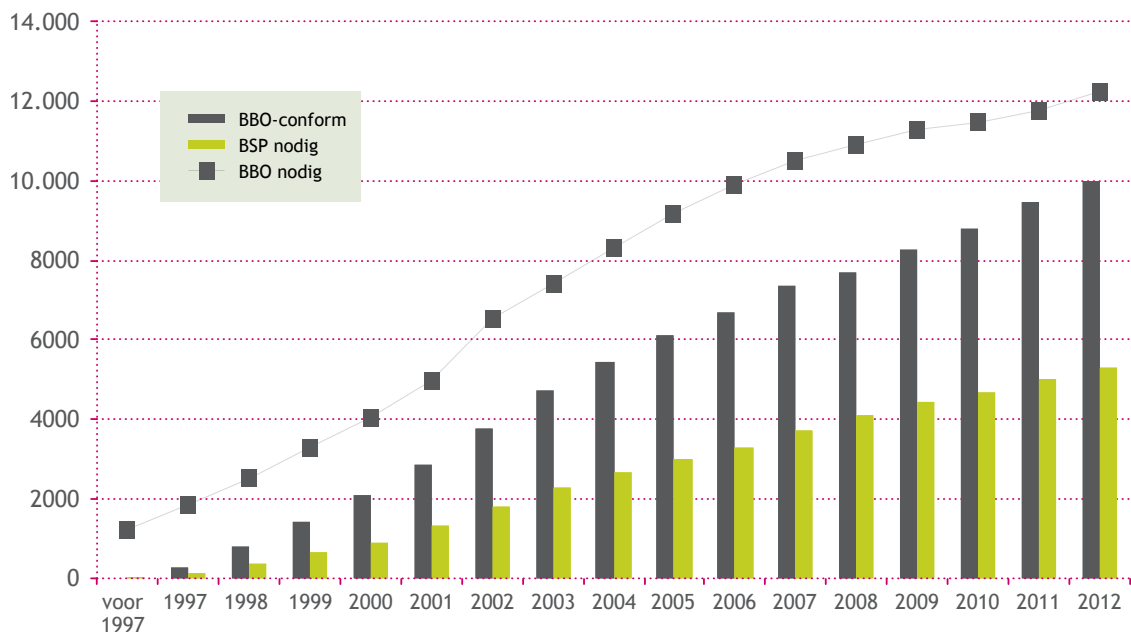
Gegevens beschikbaar tot 2010 op 1 mei 2013

Afdeling Bodembeheer

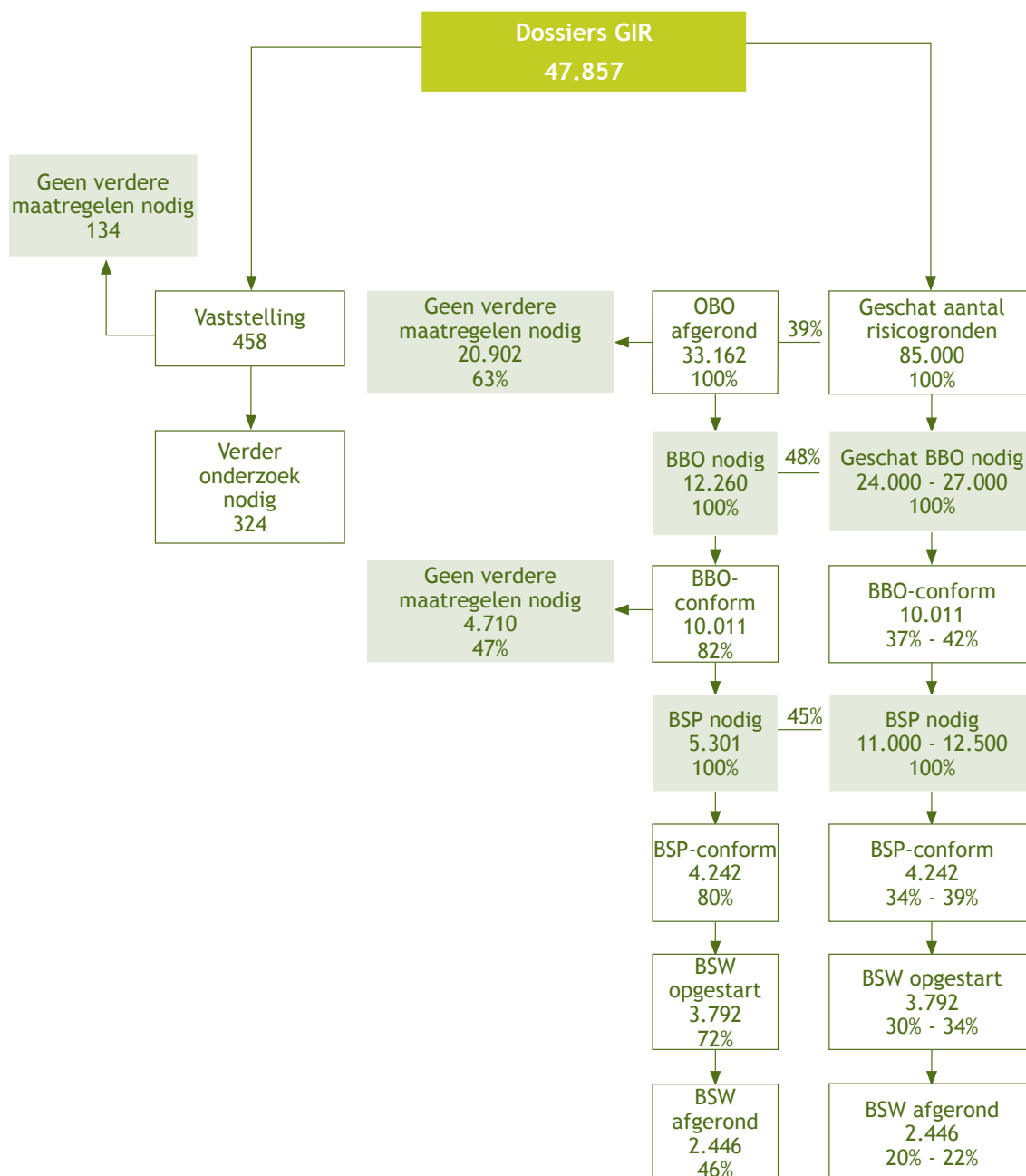
Afgeleverde bodemattesten per jaar

Overzicht BBO - BSP cumulatief*

Overzicht dossiers afdeling Bodembeheer

GIR: grondeninformatieregister
 OBO: oriënterend bodemonderzoek
 BBO: beschrijvend bodemonderzoek
 BSP: bodemsaneringsproject
 BSW: bodemsaneringswerken

Afdeling Algemene Diensten

Klachtenbeheer

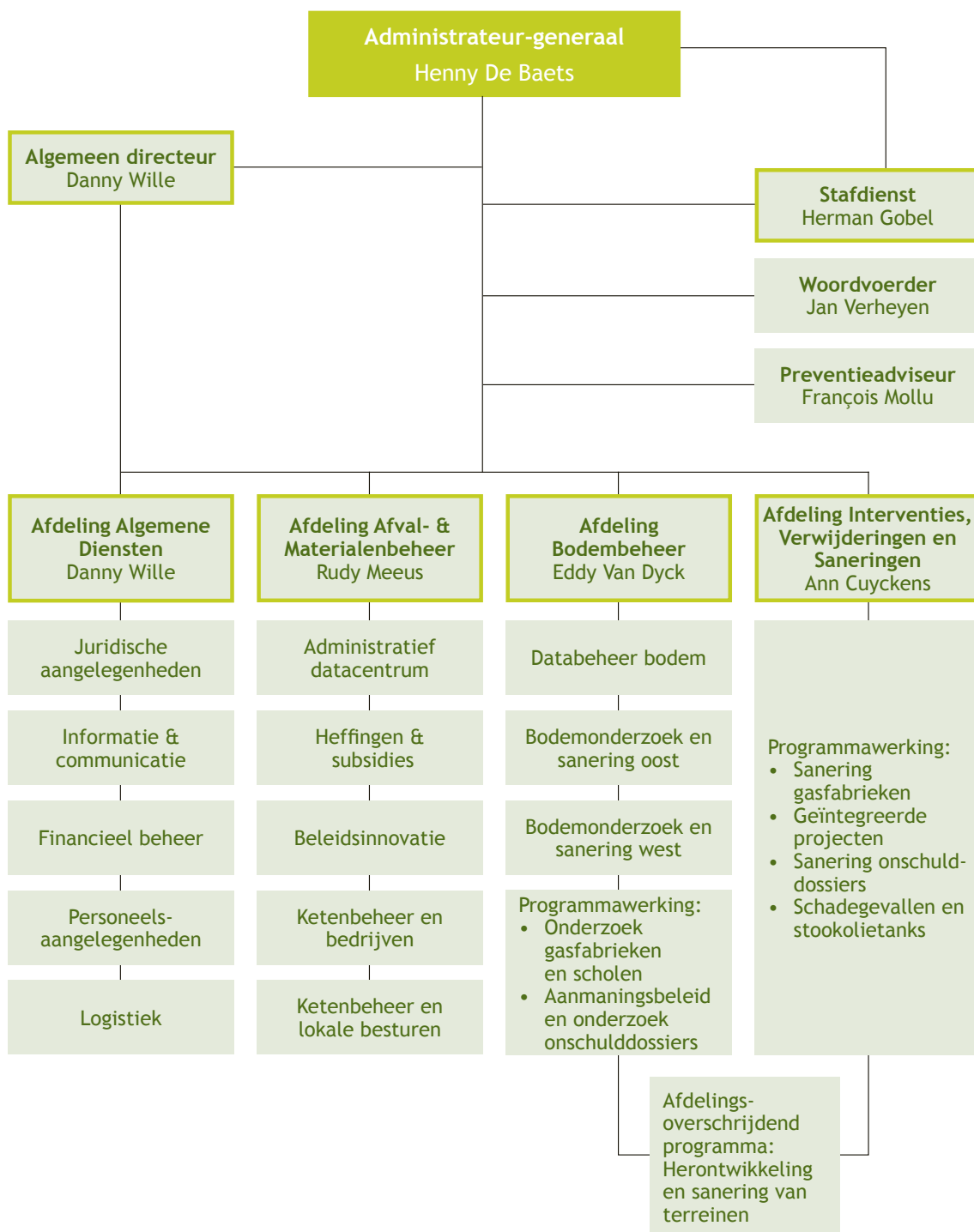
In 2012 ontving de klachtenbeheerder 31 klachten. Achttien daarvan hadden betrekking op de OVAM-werking. De OVAM volgde die klachten op en formuleerde in elk dossier een antwoord. Vier van die klachten werden gegrond verklaard. Hiervoor werkte de OVAM een oplossing uit. De andere dertien klachten hadden geen betrekking op de OVAM-werking. De OVAM beantwoordde ook die klachten en verwees de betrokkenen door naar de juiste instantie.

Burgers contacteren de klachtenbeheerder in de eerste plaats voor algemene informatie of vragen naar de stand van zaken in een dossier. Voor het beantwoorden van een klacht is er een gemiddelde termijn van vijftien dagen. U kunt de klachtenrapportage 2012 raadplegen op de website van de OVAM (www.ovam.be).

Personeelseffectief en loonkost

Personeelsaantal op 31/12/2012 (in personen)		378	
Geslacht			
Man		Vrouw	
143		235	
Leeftijdscategorieën			
<=34 j	35-44 j	45-54 j	>=55 j
92	155	92	39
Kwalificatie (niveau)			
A	B	C	D
203	69	84	22
Statuut			
Statutair (incl. stagiairs)		Contractueel	
240		138	

Organisatiestructuur OVAM vanaf 1 februari 2013

Uitvoering begroting OVAM 2012

(ordonnanceringen in euro)

Ontvangsten	
Overgedragen saldo vorige begrotingsjaren	5.784.136,34
Eigen inkomsten (hoofdzakelijk bodemattesten en kennisgevingsdossiers)	8.693.533,54
Inkomensoverdrachten van bedrijven (bijvoorbeeld Umicore en ambtshalve terugvorderingen)	2.707.126,58
Inkomensoverdrachten van EG Instellingen en Lidstaten (CityChlor/C2CN/R4R)	373.628,03
Inkomensoverdrachten binnen de sector overheid (hoofdzakelijk werkingsdotatie en MINA-dotaties)	29.213.278,45
Kapitaaloverdrachten binnen de sector overheid (investeringsdotatie en MINA-dotaties)	16.030.647,28
Verkopen materieel vaste activa	5.350,00
Opname uit het Bodembeschermingsfonds	14.591.020,80
Totaal	77.398.721,02

Uitgaven	
Over te dragen saldo	6.546.309,03
Lonen en sociale lasten	24.320.451,03
Algemene werkingskosten (huisvestingskosten, kantoorkosten, reiskosten, ...)	3.399.431,87
Huur gebouwen	2.126.201,80
Indirecte belastingen	429.292,08
Specifieke aankopen (hoofdzakelijk kosten geschillen en expertisecosten)	931.007,65
Studies en onderzoeken (afval en bodem)	1.545.595,69
Communicatie	1.136.872,16
Werkingskosten saneringen en attesteringen	2.938.640,58
Verwijderingen en bodemonderzoeken in het kader van de samenwerkingsovereenkomst	15.708,33
Werkingsbijdragen inzameling en afzet (toelage Vlaco, IVC, Plan C)	1.300.058,27
Schadevergoedingen	845.722,46
Bijdragen aan de sociale dienst	23.485,36
Inkomensoverdrachten binnen de sector overheid (Steunpunt Duurzaam Materialen-beheer)	134.182,23
Verwijderingen en saneringen	13.435.649,31
Terreinen	23.126,20
Installaties, machines en uitrusting	14.616,80
Hardware	205.338,53
Software	785.092,47
Spijzing van het Bodembeschermingsfonds	17.241.939,17
Totaal	77.398.721,02

Uitvoering MNA-fonds deel OVAM

(in euro)

	Vastleggingen	Vereffeningen
Overdracht financiële fondsen bodemsanering - VLABOTEX	606.799,95	606.799,95
Subsidies dierlijk afval	8.150.000,00	8.167.277,96
Subsidies aan erkende kringloopcentra	898.000,00	898.000,00
Inkomensoverdrachten aan provincies, provinciebedrijven, gemeenten, gemeentebedrijven en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden ter ondersteuning van preventie (compostvaten, informatiestands, demoplatten compostmeesters, ...) en selectieve inzameling	48.670,00	260.570,00
Investeringsubsidies aan provincies, provinciebedrijven, gemeenten, gemeentebedrijven en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden ter ondersteuning van preventie, selectieve inzameling (containerparken, ondergrondse containers, diftarsystemen, ...) en van het bouwen van installaties (groen- en gft-compostering, sortering grofvuil, ...)	4.561.240,00	6.570.442,00

Uitvoering begroting OVAM 2011

(ordonnanceringen in euro)

Ontvangsten	
Overgedragen saldo vorige begrotingsjaren	7.957.757,58
Eigen inkomsten (hoofdzakelijk bodemattesten en kennisgevingsdossiers)	8.710.665,96
Inkomensoverdrachten van bedrijven (bijvoorbeeld Umicore en ambtshalve terugvorderingen)	1.671.684,63
Inkomensoverdrachten van EG Instellingen en Lidstaten (CityChlor/C2CN)	272.095,41
Inkomensoverdrachten binnen de sector overheid (hoofdzakelijk werkingsdotatie en MINA-dotaties)	26.302.770,49
Kapitaaloverdrachten binnen de sector overheid (investeringsdotatie en MINA-dotaties)	21.118.410,38
Verkopen materieel vaste activa	7.175,00
Liquidatie van deelnemingen in privéondernemingen (Ecopla)	24.000,00
Opname uit het Bodembeschermingsfonds	24.112.463,93
Totaal	90.177.023,38

Uitgaven	
Over te dragen saldo	5.784.136,34
Lonen en sociale lasten	22.083.646,47
Algemene werkingskosten (huisvestingskosten, kantoorkosten, reiskosten, ...)	2.734.517,69
Huur gebouwen	2.064.668,62
Indirecte belastingen	218.952,49
Specifieke aankopen (hoofdzakelijk kosten geschillen en expertisekosten)	1.185.730,13
Studies en onderzoeken (afval en bodem)	1.623.270,26
Communicatie	822.616,88
Werkingskosten saneringen en attesteringen	3.300.192,21
Verwijderingen en bodemonderzoeken in het kader van de samenwerkingsovereenkomst	13.274,14
Werkingsbijdragen inzameling en afzet (toelage Vlaco en IVC)	1.086.175,13
Schadevergoedingen	286.968,53
Annulaties terugvorderingen ambtshalve uitgaven	41.176,30
Bijdragen aan de sociale dienst	23.493,84
Inkomensoverdrachten binnen de sector overheid	994.288,65
Verwijderingen en saneringen	23.864.939,48
Terreinen	14.196,28
Installaties, machines en uitrusting	46.237,99
Kantoormachines en -meubilair	37.874,10
Hardware	185.619,57
Software	1.212.826,82
Spijzing van het Bodembeschermingsfonds	22.552.221,46
Totaal	90.177.023,38

Uitvoering MINA-fonds deel OVAM

(in euro)

	Vastleggingen	Ordonnanceringen
Overdracht financiële fondsen bodemsanering - VLABOTEX	522.967,33	522.967,33
Subsidies dierlijk afval	8.422.843,00	8.280.095,63
Subsidies aan erkende kringloopcentra	887.766,00	898.000,00
Inkomensoverdrachten aan provincies, provinciebedrijven, gemeenten, gemeentebedrijven en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden ter ondersteuning van preventie (compostvaten, informatiestands, demoplatsen compostmeesters, ...) en selectieve inzameling	48.770,00	320.190,00
Investeringsubsidies aan provincies, provinciebedrijven, gemeenten, gemeentebedrijven en intergemeentelijke samenwerkingsverbanden ter ondersteuning van preventie, selectieve inzameling (containerparken, ondergrondse containers, diftarsystemen, ...) en van het bouwen van installaties (groen- en gft-compostering, sortering grofvuil, ...)	4.955.550,00	7.418.274,00

2

0

